

ΘΕΜΑ: «Ωρα λογοτεχνίας»
ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΜΑΖΑΡΑΚΙΟΥ ΗΛΕΙΑΣ
Εκπαιδευτικός υλοποίησης: Ουτζιόλας Γεώργιος

1. Λογοτεχνία; γιατί και πώς;

(Προβληματική – Αρχές ενασχόλησης)

Έχοντας αντιληφθεί τον εγκλωβισμό που υφίσταται η λογοτεχνία στο μάθημα της Γλώσσας ανάμεσα στις Συμπληγάδες της γραμματικής και του ασφκτικού ωραρίου, που επιδιώκει την επίτευξη συγκεκριμένων στόχων, θεωρήθηκε εξ αρχής σκόπιμο:

- Η «ώρα λογοτεχνίας να μην αποκτήσει ακαδημαϊκό χαρακτήρα. Αντιθέτως, να πάρει τη μορφή μίας «ανάλαφρης» ενασχόλησης με λογοτεχνικά κείμενα, χωρίς να υποβαθμίζεται, φυσικά, η σχολική γνώση.
- Να ανασυνταχθούν οι ρόλοι των εμπλεκόμενων στην παιδαγωγική πράξη.
 - Ο δάσκαλος να εγκαταλείψει το ρόλο της ερμηνευτικής αυθεντίας και να καταστεί αρωγός και συμπαρωγός γνώσης.
 - Ο μαθητής να απεμπλακεί απ' τον παθητικό ρόλο του δέκτη και να προαχθεί σε πρωταγωνιστή της δυνατότητας προσφοράς του λογοτεχνικού κειμένου.
 - Το κείμενο να μην αντιμετωπίζεται ως μία πηγή νοημάτων, αλλά ως αποτέλεσμα πράξεων καθοδηγούμενων απ' τις εκάστοτε κοινωνικές πρακτικές και αναγκαιότητες.
- Το κείμενο να ενταχθεί και να ανασυσταθεί μέσα στην κοινωνία που επέβαλε τη λειτουργικότητά του. Έτσι θα γίνει συνειδητή η υποκειμενικότητα των περιγραφόμενων πράξεων και ο μαθητής θα αντιληφθεί ότι η ύπαρξη διαφορετικών κοινωνικοπολιτισμικών αξιών οδηγεί σε διαφορετικές μορφές δράσης (ελέω πολυπολιτισμού!!!).

2. Επιλογή του θέματος

Η επιλογή του θέματος γίνεται από το διδάσκοντα. Αντιθέτως η όλη επεξεργασία και πορεία του θέματος προϋποθέτει αυτενέργεια και εθελοντική δράση των μαθητών.

Θεματική Ενότητα

Η θεματική της ενότητας θα μπορούσε να συνοψιστεί στον τίτλο: «ΕΛΛΗΝΕΣ ΚΛΑΣΙΚΟΙ ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ: ταξίδι στην παραδοσιακή κοινωνία του τόπου μου» Οι λόγοι, που οδήγησαν στην επιλογή αυτή, είναι οι ακόλουθοι:

- Τα έργα των συγγραφέων αυτών κατέχουν αναμφίβολα περίοπτη θέση στην ελληνική πολιτισμική παράδοση
- Διατηρούν την εμβέλεια και τη διαχρονικότητα των μηνυμάτων τους και ενεργοποιούν τον προβληματισμό του αναγνώστη, προσφέροντας, παράλληλα, αισθητική απόλαυση.
- Βοηθούν στην κατανόηση των δομών της πατρώας κοινωνικής οργάνωσης, που μετάλλαξη της αποτελεί η σημερινή κοινωνία. Οι μαθητές συνειδητοποιούν την έννοια της ιστορικότητας μέσα από την αλλαγή και τη συνέχεια των χαρακτηριστικών και της ζωής του τόπου.
- Τα κείμενα αυτά είναι δυνατό να αξιοποιηθούν θαυμάσια και «εθνικά» - όχι πατριωτικά - φέρνοντας τους μαθητές σε επαφή με την ψυχή του λαού. Οι μαθητές κατανοούν τις ιδιαιτερότητές μας ως λαού, γνωρίζοντας από πού και προς τα πού πορευόμαστε.
- Αν θεωρήσουμε ότι οι σημερινοί γονείς έχουν μεγαλώσει διαβάζοντας τα έργα αυτά, ενώνονται οι γενιές: οι γονείς, που διάβασαν τα κείμενα αυτά ως παιδιά, και τα παιδιά τους, τα παιδιά της πληροφορικής και του internet.

3. Σκοποί και στόχοι

Το πρόγραμμα αυτό στοχεύει σε τρεις βασικούς τομείς:

- Στην αφύπνιση της δημιουργικής φαντασίας του μαθητή
- Στον συναισθηματικό κόσμο του μαθητή (δί' ελέου και φόβου περαίνουσα... την κάθαρσιν – συναισθηματική νοημοσύνη)
- Στην καλλιέργεια της φιλιαναγνωσίας

Οι επιμέρους και εξίσου σημαντικοί στόχοι που δύναται να εξυπηρετηθούν είναι οι εξής:

- Η χαρά και η απόλαυση που πρέπει να νιώσουν οι μαθητές. Βίωση της αισθητικής απόλαυσής της λογοτεχνίας
- Αξιολόγηση των πληροφοριών που δέχονται ως ακροατές οι μαθητές. Αναγνώριση του σημαίνοντος και του σημαϊνόμενου, του μείζονος και του ελάσσονος.

- Αναγνώριση και ανάδειξη των βασικών δομών των κειμένων. Ανάδειξη του τρίπτυχου δέση – πλοκή – λύση. Πύκνωση και ανάπτυξη κειμένου.
- Προσέγγιση του κειμένου ως σύνθετου πολιτισμικού και κοινωνικού στοιχείου. Μεταφορά της δράσης στη σύγχρονη ελληνική πραγματικότητα. Εκμετάλλευση της δράσης ως επικοινωνιακής περιστασης (δραματοποίηση). Ενεργοποίηση και αξιοποίηση της δημιουργικής φαντασίας των μαθητών.
- Ανασύσταση της κοινωνικοπολιτισμικής πραγματικότητας, στην οποία αναφέρεται το κείμενο. Σύνδεση με τις παλιότερες γενιές, που είναι φορείς της αντίστοιχης κοινωνικοπολιτισμικής ταυτότητας (παππούς, γιαγιά)
- Κατ' επέκταση γνωριμία με διάφορες ιστορικές περιόδους του τόπου, μέσα από το πρίσμα της καθημερινότητας και όχι μέσα απ' το παραμορφωτικό και επιλεκτικό καθρέφτη των ιστορικών γεγονότων.
- Συγκρότηση εθνικής ταυτότητας. Στενότερη γνωριμία των μαθητών με θρύλους, μύθους και παραδόσεις που υποστηρίζουν τα εν λόγω λογοτεχνήματα. Γνωριμία με την ψυχοσύνθεση του λαού. Κατανόηση πολιτισμικών ιδιαιτεροτήτων. Αποδοχή της εθνικής μας ταυτότητας χωρίς αρνητικά συναισθήματα.
- Μέσω αυτής της οδού, δημιουργία νέων ανθρώπων ανεκτικών στις πολιτιστικές, και όχι μόνο, διαφορές των άλλων, στοιχείο απαραίτητο για τους πολίτες της πολυπολιτισμικής κοινωνίας. Δημιουργία δημοκρατικής συνείδησης. (αν ξέρεις ποιος είσαι, από πού ξεκίνησες και για πού τραβάς ...)
- Γνωριμία με τους «παραμελημένους» Έλληνες κλασσικούς συγγραφείς. Λειτουργία διδακτικού αντικειμένου ως γέφυρας προς τα πρωτότυπα έργα. Καλλιέργεια φιλαναγνωσίας. (Σημείωση: αποσπάσματα απ' τα πρωτότυπα έργα υποστηρίζουν τη διδασκαλία)
- Γνωστικοί στόχοι είναι εύκολο, αν και όχι πρωτεύουσας σημασίας, να εξυπηρετηθούν. Σύνδεση με γνωστικά αντικείμενα, όπως μαθηματικά, γεωγραφία, ιστορία, λαογραφία, περιβαλλοντική αγωγή.

4. Σχεδιασμός – Οργάνωση

Βιβλιογραφία

Λαμβάνοντας υπόψη την γλωσσική δυσκολία, που παρουσιάζουν τα πρωτότυπα έργα των Ελλήνων κλασσικών, καθώς και την απουσία εικονογράφησης τους, θεωρήθηκε δύσκολη έως αδύνατη η ενασχόληση με τα πρωτότυπα έργα.

Προκρίθηκε η λύση μετεγγραμμένων και εικονογραφημένων έργων των ιδίων, που να αποδίδουν με την μεγαλύτερη δυνατή πιστότητα τα πρωτότυπα έργα.

Επιλέγησαν, τέλος, έργα της σειράς «τα Ελληνικά» των εκδόσεων Παπαδόπουλου, που πληρούν τις προϋποθέσεις, που τέθηκαν, εξ αρχής: εκτεταμένη βιβλιογραφία, επιτυχημένη εικονογράφηση, ακριβής απόδοση του πρωτότυπου έργου.

Κρίθηκε σκόπιμη η ενασχόληση με τα ακόλουθα έργα:

1. Ο Τρομάρας, Γ. Βιζυηνού
2. Το μικρό ραφτόπουλο, Γ. Βιζυηνού
3. Το μόνο ταξίδι της ζωής του, Γ. Βιζυηνού
4. Τα Χριστούγεννα του τεμπέλη, Αλ. Παπαδιαμάντη
5. Γουτού Γουπατού, Αλ. Παπαδιαμάντη
6. Εξοχική Λαμπρή, Αλ. Παπαδιαμάντη
7. Η γοργόνα, Αν. Καρκαβίτσα
8. Το γιούσουρι, Αν. Καρκαβίτσα
9. Η Μηλιά, Εμ. Ροΐδη
10. Η Στραβοκόστανα, Αργ. Εφταλιώτη

Υλικά

Για τον δάσκαλο:

1. τα βιβλία της σειράς «τα Ελληνικά», όπως προεπιλέγησαν
2. τα πρωτότυπα κείμενα, εάν είναι δυνατόν

Για τον μαθητή:

1. ένα τετράδιο γεωμετρίας (ένα φύλλο λευκό – ένα με γραμμές)

5. Υλοποίηση του προγράμματος - διδακτική πράξη

- Παρουσίαση έργου και συγγραφέα. Οι μαθητές, όσοι και εάν το επιθυμούν, ατομικά ή ομαδικά, βρίσκουν βιογραφικά στοιχεία του συγγραφέα και τα παρουσιάζουν στην τάξη. Όταν ασχολούμαστε με έργο του ίδιου συγγραφέα, οι μαθητές διαπιστώνουν τι θυμούνται για αυτόν, συζητούν για το προηγούμενο έργο του και κάνουν κριτική σ' αυτό (αν τους άρεσε, τι τους άρεσε, τι δεν τους άρεσε, τι θα ήθελαν να αλλάξουν).
- Πρώτη επαφή με το έργο. Επίδειξη εισαγωγικής ή αντιπροσωπευτικής εικόνας. Σύνδεση με τον τίτλο. Τοποθέτηση του έργου στην εποχή στην οποία γράφηκε και αναφέρετε. Πώς ήταν η ζωή τότε; Εικασίες για το τι θα ακολουθήσει.
- Ανάγνωση μιας προεπιλεγμένης ενότητας από το δάσκαλο. Επιλογή ενός κρίσιμου σημείου, όπου θα σταματήσουμε. Συζήτηση για τις διάφορες συνέχειες που μπορεί να πάρει η ιστορία. Επιλογή της πιθανότερης με βάση την ψυχοσύνθεση του ήρωα. Επίδειξη των ανάλογων εικόνων. Δεύτερη ανάγνωση εφόσον ζητηθεί από τους μαθητές.
- Επαφή με τα πρωτότυπα έργα. Απαντήσεις σε ερωτήσεις των μαθητών μέσα από το πρωτότυπο κείμενο.

Ανάγνωση σημείων που άρεσαν στους μαθητές ή που παραλείπονται από τα μεταγραμμένα κείμενα. (σ.σ. Η απήχηση των πρωτότυπων κειμένων στους μαθητές ήταν εντυπωσιακή.)

- Ανάλογες καταστάσεις στην σημερινή εποχή. Πώς θα ήταν τα πράγματα, αν ο ήρωας διέθετε σύγχρονα τεχνολογικά μέσα και γνώσεις;
- Τα παιδιά ζωγραφίζουν ή γράφουν την ιστορία που άκουσαν ή την συνέχεια της ιστορίας ή σκιαγραφούν, ζωγραφίζουν ή περιγράφουν τον ήρωα ή μία συγκεκριμένη στιγμή της πλοκής. (Η επιλογή είναι αποκλειστικό προνόμιο των μαθητών)
- Επιλογή αντιπροσωπευτικών λέξεων της πλοκής. Αναγραφή στον πίνακα. Οι μαθητές όλοι ή σε ομάδες ή μόνοι τους στιχουργούν σχετικά με το θέμα ή γράφουν μία εντελώς διαφορετική μικρή ιστορία.
- Οι μαθητές αναφέρουν παραπλήσιες ιστορίες ή μύθους ή θρύλους που έχουν ακούσει. Μπορούν, επίσης, να αναφέρουν παραπλήσια προσωπικά τους βιώματα.
- Δραματοποίηση σκηνών ή περιστατικών της πλοκής. Ενθαρρύνονται να συμμετάσχουν όλοι οι μαθητές.
- Με την ολοκλήρωση του έργου, κριτική αποτίμηση. Μου άρεσε το έργο; Ποιος ήρωας μου άρεσε περισσότερο; Γιατί; Σε ποιον θα ήθελα να μοιάζω; Σε ποιον μοιάζω; Τι θα άλλαζα στην πλοκή αν ήμουν ο συγγραφέας;
- Αξιοποίηση δημιουργικής φαντασίας μαθητών σε σενάρια όπου ήρωες προηγούμενων έργων έρχονται σε επαφή με τους εξεταζόμενους ήρωες ή όπου οι ήρωές μας μεταφέρονται στην πλοκή άλλων έργων(π.χ. Όταν ο Κοντορεβιθούλης συνάντησε την Κοκκινοσκουφίτσα...)
- Σύνδεση της πλοκής με διάφορα γνωστικά αντικείμενα.

6. Παρουσίαση προγράμματος

Όποτε κρίνουμε ότι είναι σκόπιμο, μπορεί να γίνουν διάφορες παρουσιάσεις, όπως:

- Έκθεση βιβλιογραφικού υλικού, το οποίο συγκεντρώθηκε από τους μαθητές – λαογραφικό, βιογραφικό, ιστορικό, κ.τ.λ. υλικό.
- Έκθεση των εργασιών των μαθητών – ζωγραφίες, πήλινες ή κατασκευές από πλαστελίνη, παραλλαγές ή νέες ιστορίες των ηρώων.
- Δραματοποίηση κάποιου έργου από τους μαθητές.
- Παρουσίαση του ή των έργων που έχουν μελετηθεί, από τους συμμετέχοντες μαθητές σε μαθητές άλλων τάξεων ή άλλων σχολείων.
- Κυκλοφορία περιοδικού ή κόμικς με τις περιπέτειες των ηρώων ή με έργα των ίδιων των μαθητών.

7. Συμπεράσματα - Αξιολόγηση

Θα ήθελα να σημειώσω ότι η προτεινόμενη θεματική εκπονήθηκε και εφαρμόστηκε από τον γράφοντα κατά τα σχολικά έτη 2003 – 2004 στις τρεις μεγαλύτερες τάξεις του δημοτικού σχολείου Μαζαρακίου καθώς και στο Ολόημερο δημοτικό σχολείο Σιμόπουλου. Τα αποτελέσματα ξεπέρασαν τις προσδοκίες μας !

- Οι μαθητές ανταποκρίθηκαν συμμετέχοντας ενεργά στο πρόγραμμα ξεπερνώντας τα όρια που θεωρήθηκαν ως μέτρα των δυνατοτήτων τους. Το «ανάλαφρο μάθημα» και η ευχάριστη ατμόσφαιρα της σχολικής τάξης ενθάρρυνε τους μαθητές να δραματοποιήσουν σκηνές, να γράψουν δικές τους συνέχειες της ιστορίας, να συνθέσουν ποιήματα σχετικά με την πλοκή της κάθε ενότητας. Οι εργασίες αυτές πραγματοποιήθηκαν ομαδικά ή ατομικά και η επιλογή ήταν των μαθητών. Πολλές φορές οι μαθητές παρουσίαζαν εργασίες που δεν είχαν συζητηθεί στην τάξη.(Γράφω «συζητηθεί» και όχι «ζητηθεί» γιατί καμία εργασία δεν ήταν υποχρεωτική). Οι μαθητές παρουσίαζαν πτυχές του εαυτού τους και ταλέντα, τα οποία ουδείς εκ των διδασκόντων είχε αντιληφθεί.
- Οι γονείς δέχθηκαν με μεγάλη ευχαρίστηση το «παράξενο μάθημα». Τα παιδιά μετέφεραν τον ενθουσιασμό τους στο σπίτι. Οι περισσότεροι γνώριζαν τα επιλεγμένα έργα και έβρισκαν αφορμές να συζητήσουν με τα παιδιά τους, πράγμα το οποίο θα συμφωνείτε ότι δεν είναι και πολύ συχνό στις μέρες μας. Δεχθήκαμε θετικές κριτικές και για καλλιέργεια φιλιανανγνωσίας, πράγμα φυσικό, αφού πρώτα γνωρίζεις και έπειτα διαβάζεις.
- Όσον αφορά τον διδάσκοντα; Το διασκέδασε πραγματικά! Ήταν μία πρωτόγνωρη εμπειρία που αποδεικνύει ότι πρέπει επιτέλους να γίνουμε συνοδοιπόροι και να εγκαταλείψουμε το ρόλο του δασκάλου με την έννοια της γνωστικής αυθεντίας. Η αναγνώριση και η αποδοχή των παιδιών, οι αγκαλιές και τα χαμόγελά τους ήταν η μεγαλύτερη αμοιβή που πήρα έως σήμερα.

ΘΕΜΑ: «Το αμπέλι»
ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΚΑΒΑΣΙΑΣ ΗΛΕΙΑΣ

Λιαθεματική προσέγγιση

Νεοελληνική Γλώσσα:

Κείμενα από το Ανθολόγιο Ε΄ + ΣΤ΄ και βιβλίο «Η Γλώσσα μου» Γ΄ + Ε΄ Δημοτικού.
Ποιήματα που αναφέρονται στο αμπέλι και νοηματική τους ανάλυση.

Μαθηματικά:

Μονάδες μέτρησης του όγκου
Μέτρηση του βάρους
Γεωμετρικά Στερεά (Βαρέλι)
Προβλήματα με το κρασί για την κατανόηση του κυβ. δεκατόμετρου (λίτρο)

Θρησκευτικά:

Το Θαύμα στην Κανά
Το κρασί στην Καινή Διαθήκη
Το κλήμα και οι κληματοβεργες

Φυσική:

«Ερευνώ και ανακαλύπτω» Ε΄ + ΣΤ΄ Δημοτικού
Κυκλοφορικό Σύστημα → ΣΤ΄
Φυτά → Ε΄

Ιστορία:

Διονυσιακή Λατρεία
Σύνδεση με μυθολογία
Ήθη, έθιμα, παραδόσεις σχετικά με τ' αμπέλι

Γεωγραφία:

Περιοχές που καλλιεργείται το αμπέλι
Ποικιλίες σταφυλιών (Ελλάδα Ε΄) και περιοχές που ευδοκούν (Ευρώπη ΣΤ΄)
Παραγωγικός χάρτης της Ελλάδας

Θεατρική Αγωγή:

«Μεσ την υπόγεια ταβέρνα» - Θεατρικό

Μουσική:

Τραγούδια – νότες – μουσικά όργανα
Κατασκευές: Α΄ + Β΄ τάξη
«Ένα καλάθι με σταφύλια»
«Ένα μεγάλο τσαμπί σταφύλι»
«Το πατροπαράδοτο πάτημα του σταφυλιού»

Ζωγραφική:

Παραδοσιακή ταβέρνα
Διόνυσος
Μπουκάλια με κρασί
Κρασοβάρελα
Χωράφια με αμπελώνες κ.α

Από το σύνολο των δραστηριοτήτων μας για το "ΑΜΠΕΛΙ" επιλέξαμε για το περιοδικό της Ευέλικτης Ζώνης το θεατρικό μας αφού αυτό χαρήκαμε πιο πολύ και μας έφερε σε επαφή με τους κατοίκους της μικρής μας πόλης.

Θεατρικό

Μες την υπόγεια ταβέρνα: (κείμενο: Δ. Βασιλόπουλος, Δ/ντής του Σχολείου)

Πρόσωπα:

Ανάστος Κοντονής (μεθυσμένος)
Διονύσης Ρήγας (γέρος)
Θοδωρής Φραγκάτος (κτηματίας)
Γιάννης Παπαδημητρόπουλος (ταβερνιάρης)
Παναγιώτα Παπουτσή (σύζυγος μεθυσμένου)
Δήμητρα Τσάμη (σύζυγος κτηματία)
Κατερίνα Καρύδη
Γεωργία Καραλάγα
Κων/να Παπουτσή γυναίκες
Σταυρούλα Καρυδάκη

ΣΚΗΝΙΚΟ: Ταβέρνα της δεκαετίας του '60 στον Καβάσιλα.

(Ακούγεται το τραγούδι «ΔΕ ΘΑ ΞΑΝΑΓΑΠΗΣΩ» με το Στέλιο Καζαντζίδη, που σιγομουρμουρίζει μεθυσμένος καθώς πίνει το κρασάκι του. Δίπλα του πηγαίνουν και κάθονται ο γέρος και ο κτηματίας).

KONTONΗΣ: Γεια σου Στέλιο αθάνατε! Αν ξαναγαπήσω εγώ για δεύτερη φορά να μην ξαναπιώ ποτήρι κρασί. Μόνο από τον πύρο του βαρελιού θα ξαναδοκιμάσω. Χικ!

ΡΗΓΑΣ: Που 'σαι μωρέ Παπαδάκια; Πιάσε ένα κατρούτσο να πάνε κάτω τα ντέρτια.

ΠΑΠΑΔΑΚΙΑΣ: Εφτασεεεε.

ΦΡΑΓΚΑΤΟΣ: Βάλε μωρέ και κάνα δυο κομμάτια βακαλάο στη σχάρα. Ξεροσφύρι θα το πιούμε;

KONTONΗΣ: Ωρέ τι λέτε εσείς; Καλύτερος μεζές από το σκουράτζο υπάρχει; Μ'ένα σκουρατζοκέφαλο πίνω δυο οκάδες κρασί. Άντε γεια μας.

ΡΗΓΑΣ: Πώς πάνε τ'αμπέλια Θοδωρή;

ΦΡΑΓΚΑΤΟΣ: Πώς να πάνε μπαρμπα - Νιόνιο; Δουλειά κι άγιος ο Θεός. Ήλιο μ' ήλιο δουλεύουμε όταν βαστάει. Ευτυχώς που 'κανε καιρό το Νοέμβρη και ξελάκκωσα, έριξα τα φουσκιά, φουρκάδιασα το φρεσκοφυτεμένο αμπέλι στο «ΒΑΡΚΟ» και σήμερα τέλειωσα τον κάθαρο. Αλήθεια το δικό σου πέρα στα «ΓΕΡΑΜΠΕΛΑ» ποιος το περιποιείται;

ΡΗΓΑΣ: Αχ Θοδωρή! Τ'άτιμο μου 'φαγε τη ζωή και προκοπή δε βλέπω. Το ξέρεις το τραγούδι που λέει:

- Αμπέλι μου πλατύφυλλο και κοντοκλαδεμένο, για δεν καρπείς, για δεν ανθείς σταφύλια για δεν κάνεις; Εγέρασες παλιάμπελο κι εγώ θα σε ξεκάνω.

-Μη με χαλάς αφέντη μου κι εγώ θα σου καρπίσω. Για βάλε νιους και σκάψε με, γέρους και κλάδεψέ με. Βάλε κι νιες ανύπαντρες να με κορφολογήσουν. Το ίδιο πρέπει να κάνω κι εγώ.

KONTONΗΣ: Ο γιατρός μου 'πε να πίνω ένα (Δείχνει με το δάχτυλο) Αλλά τι ένα; Ποτήρι ή μπουκάλι; Κι εγώ απαντώ. Μπουκάλι! Άντε γεια μας.

ΡΗΓΑΣ: Ανάστοοο! Πιες το, πιες το γεμάτο δώσε του μια να πάει στον πάτο. Ρίξε την καθεμιά σου σκέψη στο ποτήρι να μουσκέψει. Είναι όλα ανθρώπινα, αχ τι θα γινόμουν αν δε το 'πινα! Γεια μας βρε παιδιά.

ΦΡΑΓΚΑΤΟΣ: Που 'σαι μωρέ Παπαδάκια; Πιάσε άλλο ένα κατρούτσο. Φέρε και καμιά σαρδέλα παστή ή από 'κείνες τις ελιές τις πατητές. Και... μην ξεχάσεις και κανα ραπανάκι για την όρεξη. (Γυρνώντας προς το γέρο). Ο γιατρός τις προάλλες μου 'πε να κάνω δίαιτα, αλλά δεν την αντέχω την άτιμη.

KONTONΗΣ: Καβασιλαιοι, ξέρετε τι λέμε μεις οι Καρδιακαυταίοι; «Όζω απ'τ' άδικο, από κακιά γυναίκα κι από τσινιάρικο μουλάρρη... (και κατεβάζει μονορούφι το ποτηράκι). Αχ τι το 'θελα που 'ρθα σόγαμπρος στα Καβάσιλα;

ΠΑΝΑΓΙΩΤΑ: (Μπαίνει θυμωμένη κρατώντας στα χέρια της έναν πλάστη). Πάλι μπεκρουλιάζεις μωρέ ανεπρόκοπε; Σε λίγο θα καταντήσεις σαν τον μπαρμπα-Μανώλη που 'ρχόταν στην ταβέρνα με τον γάιδαρο γιατί στον γυρισμό δεν εύρισκε το κονάκι του. Το δικό σου κεραμίδι δε σε χωράει; Δεν έχεις οικογένεια να νοιαστείς;

KONTONΗΣ: Μη με κακίζεις ρε γυναίκα. Στάκα να σου πω κι ένα ποίημα, που 'μαθα στην ταβέρνα. (Σηκώνεται).

«Το πρώτο φέρνει την όρεξη./ Το δεύτερο την υγεία / Το τρίτο τη χαρά / Το τέταρτο την ευθυμία.Το πέμπτο και το έκτο φέρνει τη φασαρία. / Το έβδομο, και το όγδοο, φίλε μην το πίνεις, γιατί φέρνει την αστυνομία. Κι αν μας περιλάβει. Θα φάμε τεσσαράκοντα παρά μία!!!»

ΠΑΝΑΓΙΩΤΑ: Όλο τέτοια στιχάκια ξεφουρνίζεις, σαν εκείνα τα γλυκόλογα που μου 'λεγες για να με τουμπάρεις και να με παντρευτείς. Για κοίτα κελεπούρι που 'φερα σόγαμπρο από το Καρδιακαύτι!!! Αλήθεια δε μου λες; Ποιο ποτήρι είν 'αυτό που πίνεις τώρα;

KONTONΗΣ: Πριν μια ώρα σταμάτησα να μετρώ στο τριακοστό!!! Ρε γυναίκα παθαίνω κάτι περίεργο όταν μπαίνω στην ταβέρνα. Ξεχνάω την αριθμητική που 'ξερα στο Δημοτικό.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΑ: Να δούμε όμως από σήμερα που θα 'ρχόμαστε και οι γυναίκες στις Ταβέρνες τι θα γίνεται στα

σπιτικά μας; (Πηγαίνει προς την πόρτα).

Κορίτσια για ελάτε μέσα να πιούμε, να γλεντήσουμε και να δούμε πόσα απίδια βάζει ο σάκος;
(Καθώς μπαίνουν τα κορίτσια στην ταβέρνα, ο γέρος γουρλώνει τα μάτια, στρίβει τα μουστάκια και ξερογλείφεται καθώς λέει:)

ΡΗΓΑΣ: Ωρε μπασιά που 'φερε ο κατεβατός! Αχ να 'σαν τα νιάτα δυο φορές... Τώρα που 'γινε η θάλασσα γιαούρτι, που να βρεις κουτάλια;

ΦΡΑΓΚΑΤΟΣ: (Νευριασμένα) Αυτό, αυτό λέγεται ανταρσία. Οι γυναίκες είναι για το σπίτι.
(Ο μεθυσμένος ρίχνει έναν υπνάκο).

ΔΗΜΗΤΡΑ: Έλα συ στο σπίτι, προκομμένες μου και θα σου ζηγήσω τ' όνειρο. Εσύ όλο μπεκροπίνεις στις ταβέρνες και τη νύχτα μου 'ρχεσαι κατάκοπος. Εγώ βλέπεις δεν κουράζομαι που 'μαι όλη μέρα στ' αμπέλι και τ' απόβραδο που γυρίζω σπίτι να ζυμώσω, να πλύνω, και να υφάνω στον αργαλειό. Κι από πάνω να 'χω και την πεθερά να μου λέει συνεχώς πως σε ξοδεύω και να κάνω οικονομία στα ξύλα, στο σαπούνι, τ' αλεύρι...

ΡΗΓΑΣ: Θεοδωρή, ούτε Πηνειώτης δικηγόρος δε σε σώζει.

ΚΑΤΕΡΙΝΑ: Μη σεκλετίζεσαι Δήμητρα. Κι ο δικός μου τα ίδια κάνει. Απ' την ταβέρνα του σώγαμπρου, πηγαίνει στην ταβέρνα του Σίμου. Από κει στου Καλαμαρά και καταλήγει στου Μητράκου. Γραδάρει όλα τα κρασιά μην τον παρεξηγήσουν. Αλήθεια, τώρα που 'πα Σώγαμπρος, ξέρετε τι γράφει η πινακίδα στην Ταβέρνα του;

(ΟΛΕΣ ΜΑΖΙ): Για λέγε, για λέγε.

ΚΑΤΕΡΙΝΑ: Ε. Ο. Ξ

ΚΩΝ/ΝΑ: Τι σημαίνει αυτό;

ΚΑΤΕΡΙΝΑ: Εθνική οργάνωση ξεροσφυριού!!!

(ΟΛΕΣ ΜΑΖΙ): Χα, χα, χα

ΓΙΩΡΓΙΑ: Κορίτσια ξέρετε τι μου λέει ο δικός μου ο αμπελοφιλόσοφος;

(ΟΛΕΣ ΜΑΖΙ): Για πες μας, για πες μας.

ΓΙΩΡΓΙΑ: Όλο τσουγκρίζει τα ποτήρια και με ρωτάει:

- Γυναίκα ξέρεις γιατί τσουγκρίζουν τα ποτήρια;

- Όχι τ' απαντώ.

- Λέει λοιπόν. Το μάτι το βλέπει. Το χέρι το πιάνει. Τ' αυτί όμως είναι παραπονούμενο. Κι όλο ντραγκ και ντρουγκ είναι κι αρχίζει ύστερα:

«...σα σουρώνω πέφτω κάτω και λασπόνομαι(2)

βάζω μπρος τα δυο μου χέρια και σηκώνομαι(2)»

(Με το άκουσμα του τραγουδιού ξυπνάει κι ο μεθυσμένος, που τον είχε πάρει ο ύπνος κι φέρνει μια χορευτική βόλτα γύρω από το τραπέζι, όπως και δυο κοπελιές).

ΚΩΝ/ΝΑ: Αμ το καλό δεν το μάθατε τσούπες μου.

(ΟΛΕΣ ΜΑΖΙ): Για λέγε, για λέγε.

ΚΩΝ/ΝΑ: Ο Πανούλης ο Ζορμπάνος έφερε στην ταβέρνα, ΤΖΟΥ-ΜΠΟΞ.

(ΟΛΕΣ ΜΑΖΙ): Σώπααα. Πότε θα πάμε;

ΚΩΝ/ΝΑ: Κι έχει κάτι δίσκους για χορό, φοβερούς σας λέω.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΑ: Καλά όλα τούτα ρε κορίτσια. Όμως αναρωτηθήκατε ποιος θα κάνει το Μάρτη τον κλάδο, τον Απρίλη το σκάλο και το Μάη το χαράκι στα αμπέλια και στη σταφίδα; Αν αρχίσουμε κι εμείς τις κρασοκατανύξεις θα το σπείρουμε ρίγανη. Ούτε αμπέλι θα καρπίσει, ούτε σταφίδα θα δούμε στ' αλώνι κι ούτε πεντάρα στο παντελόνι. Θα πέσει πείνα σας λέω.

ΦΡΑΓΚΑΤΟΣ: Τώρα που πάτε πείνα. Παπαδάκια πιάσε μωρέ κάνα κομμάτι βακαλάο ακόμα ή πετάξου μέχρι το μπακάλικό του Καρύδη για καμιά σαρδέλα.

ΠΑΠΑΔΑΚΙΑΣ: Έφτασεεε

ΔΗΜΗΤΡΑ: Όλο λιγούρα μου 'χεις και τις νύχτες μου 'ρχεσαι σκασμένος απ' το φαΐ. Αν δεν στις κόψω αυτές τις συνήθειες να μη με λένε Δήμητρα.

ΡΗΓΑΣ: Παπαδάκια, κέρασε τα κορίτσια.

ΠΑΠΑΔΑΚΙΑΣ: Έγινεεε

ΡΗΓΑΣ: Κορίτσια, βίβα 'γεια καλή καρδιά κι όπου του μέλλει θάνατος καλύτερα παντρεία.

(ΟΛΕΣ ΜΑΖΙ):... Στην υγεία σου μπαρμπα-Νιόνιο

ΣΤΑΥΡΟΥΛΑ: Μπορεί ο Παπαδάκιας κορίτσια να μη μιλάει, αλλά το κρασί του ανασταίνει κι αποθαμένους!
Κοίταξε Ρουμπίνι είναι τ' άτιμο. Κι είναι και γλυκούλης...

ΚΑΤΕΡΙΝΑ: Σου γυάλισε βλέπω ο γείτονάς μου.

ΚΩΝ/ΝΑ: Σε λίγο σε βλέπω να μας λες το γνωστό τραγουδάκι.

«Μπαίνω μες τ' αμπέλι σα νοικοκυρά, /

να κι ο νοικοκύρης που 'ρχεται κοντά.

Έλα νοικοκύρη να τρυγήσουμε/

κόκκινα σταφύλια να πατήσουμε».

ΣΤΑΥΡΟΥΛΑ: Αλήθεια, μπαρμπα-Νιόνιο το ξέρεις κείνο το ποιηματάκι που λέει:

«Ο παππούλης σαν κοπέλι / κάθε μέρα πάει στ' αμπέλι.
Το σκαλίζει, το ποτίζει / και το διπλοκαθαρίζει.
Κι ως να διπλοξεφυλλίσει / η αγουρίδα έχει γυαλίσει».

ΚΩΝ/ΝΑ: (Συνεχίζει το ποίημα)

Τώρα φέρνει στο μαντήλι / κόκκινο γλυκό σταφύλι.
Τώρα κάθεσαι δραγάτης / ο παππούς ανοιχτομάτης.
Κι του πάμε το φαί του / κι μας δίνει την ευχή του.
μας φιλεύει και σταφύλια / Σε καλάθια, σε μαντήλια.

ΡΗΓΑΣ: Να 'στε καλά, κορίτσια, σαν τα ψηλά βουνά

ΚΑΤΕΡΙΝΑ: Αμ τ' άλλο;

«Ο ύπνος θρέφει το παιδί κι ο ήλιος το μοσχάρι / και το κρασί τον γέροντα τον κάνει παλικάρι».

ΚΟΝΤΟΝΗΣ: Γεια μας. Και τα πουρνάρια αμπέλια και τα ρυάκια σταφύλια.

ΓΙΩΡΓΙΑ: Το ξέρετε 'κεινο που λέει:

«Αμπέλι, δίχως κλήματα και δίχως πρασινάδα / κι αγάπη δίχως πείσματα δεν έχει νοστιμάδα».

ΠΑΝΑΓΙΩΤΑ: Όσο πίνει η νύφη μας, τόσο καλοχαιρετάει: Δε ρωτάς τα κορίτσια αν θα 'ρθει αύριο καμιά δανεικαριά στο σκάλο;

(ΟΛΕΣ ΜΑΖΙ): Όλες θα 'ρθουμε να βοηθήσουμε.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΑ: Αλήθεια τι ώρα ήρθες εψές στο σπίτι;

ΚΟΝΤΟΝΗΣ: Μία.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΑ: Αφού το ρολόι του Αϊ-Γιώργη χτύπαγε τρεις.

ΚΟΝΤΟΝΗΣ: Όχι μωρέ γυναίκα. Χτύπαγε τρεις φορές την ίδια ώρα.

(ΟΛΕΣ ΜΑΖΙ): Χα, χα, χα.

ΚΑΤΕΡΙΝΑ: Κι ο δικός μου ίδιος και απαράλλαχτος είναι. Όλο καλημέρα μου λέει. Καλησπέρα έχω χρόνια να ακούσω από το στόμα του. Όλη νύχτα βλέπεις οι Καβασιλαίοι γραδάρουν το κρασί και αναρωτιούνται μετά γιατί τα συμβόλαια που κάνουν το πρωί βγαίνουν άκυρα.

ΟΛΕΣ ΜΑΖΙ: Χα, χα, χα.

ΓΙΩΡΓΙΑ: Όσο σκέφτομαι, κορίτσια, το χαράκι και μετά τον Ιούνιο το κορφολόημα μέσα στο λιοπύρι, το τσίτσιμα και το βοτάνισμα, μου 'ρχεται τρέλα.

ΔΗΜΗΤΡΑ: Για ρώτα και μένα τσουπούλα μου που με πονάνε οι πλάτες μου από την ψεκαστήρα. Τα χεράκια μου είναι για λύπηση από τη γαλαζόπετρα και τον ασβέστη. Ασε που με το θειάφισμα με το φουσερό, γίνομαι κίτρινη σαν Κινέζα.

(ΟΛΕΣ ΜΑΖΙ): Χα, χα, χα

ΚΩΝ/ΝΑ: Εμένα κορίτσια ο δικός μου έχει το χούι να με βάζει να φτιάχνω. Σκιάχτρα στα αμπέλια με παλιόρουχα και μισοφαγωμένες. Ανδραβιδέικες τραγιάσκες.

ΚΑΤΕΡΙΝΑ: Τώρα που η καθεμιά λέει τον πόνο της, θα σας μολοήσω και τον δικό μου με τη σταφίδα. Άντε να χυλίσω τ' αλώνι με γλίνα και σβουνιά, άντε να ράψω τα πανιά για το σκέπασμα, άντε να γυρίσω τ' απόβραδο τη σταφίδα με το γράβαλο, άντε να την καθαρίσω από τα κότσαλα, πεθαίνω κάθε χρόνο η άμοιρη. Ματώνουνε τα γόνάτά μου κι η ψυχή μου. Τι να κάνω όμως που 'χω τέσσερα στόματα να θρέψω.

ΣΤΑΥΡΟΥΛΑ: Αμ εγώ λίγη σταφίδα έχω λιάσει; Κάθε βράδυ να τρέχω να την σκεπάσω στ' αλώνια από την υγρασία, το πρωί να την ξεσκεπάσω και μετά να ταΐζω και τη μάκινα του Αραμπά. Και το μεροκάματο για κοροϊδία.

ΤΑΚΗΣ: Τώρα που 'πατε σταφίδα ρε κορίτσια, μ' έπιασε λιγούρα για λίγη τσιμπίμπο.

(ΟΛΕΣ ΜΑΖΙ): Δεν υποφέρεσαι πια (πηγαίνουν και τον καρπαζώνουν).

ΚΩΝ/ΝΑ: Απορώ ρε Δήμητρα πως τον αντέχεις.

ΔΗΜΗΤΡΑ: Τον έχω ανάγκη, ας είναι λιχούδης.

ΓΙΩΡΓΙΑ: Το ξέρετε μωρέ το τραγούδι που λέει: «Βγήκα ψηλά στα Διάσελα /κι αγνάντιο στη Μπαρμιάσενα. Κι αγνάντεψα πέρα στον κάμπο, / ο Τριτσιμπίδας κάνει γάμο. -Ποιόνε θα πάρεις Μαριορή; /-Του τριτσιμπίδα το παιδί. Που 'χει αμπέλια και σταφίδες/ και κρασιά για τους μεκρήδες. Που 'χει στον Πύργο χτήματα / στην Πάτρα καταστήματα.

(ΟΛΕΣ ΜΑΖΙ): Μπράβο Γιωργία.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΑ: Μια κι ήρθαμε απόψε εδώ πέρα, δε λέμε και κάνα τραγουδάκι να πάνε κάτω τα φαρμάκια;

(ΟΛΕΣ ΜΑΖΙ): Ναι, ναι, ναι.

ΚΟΝΤΟΝΗΣ: Κι εγώ λέω να ρίξω στον καταπιόνα μου κάνα κατοσταράκι να πάρω τα ίσια μου.

(ΟΛΕΣ ΜΑΖΙ): Μα δεν υποφέρεσαι κι εσύ (πηγαίνουν και τον καρπαζώνουν)

(ΟΛΕΣ ΜΑΖΙ): (σηκώνονται και τραγουδούν αγκαλιασμένες) «Εσούρωσα κι αργήσαμε...».

ΘΕΜΑ: «Το νερό νεράκι»
2^ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΠΑΤΡΩΝ
Εκπαιδευτικός υλοποίησης: Συλλαϊδή Αικατερίνη
Τάξη Δ΄

1. Κριτήρια Επιλογής Θέματος

- Περιβαλλοντικό πρόβλημα – μόλυνση νερού – γενικά τοπικά και παγκόσμια
- Τοπικά προβλήματα έλλειψης νερού και υπερχείλισης χειμάρρων
- Σχέση αλληλεξάρτησης νερού – ανθρώπου
- Παγκόσμιο πρόβλημα έλλειψης και μόλυνσης νερού

2. Στόχοι

Γνωστικοί

- Μέσα από τη διαθεματική προσέγγιση να μάθουν που βρίσκεται το νερό στην περιοχή μας: ποτάμια, λίμνες.
- Γεωγραφία της περιοχής μας και στην ευρύτερη περιοχή.
- Να μάθουν για την λειτουργία υδροηλεκτρικών εργοστασίων, νεροτριβών και ότι άλλο έχει σχέση με το νερό και την κίνησή του.
- Γλώσσα, Νερό και λογοτεχνία, ποιήματα, τραγούδια, ιστορίες με το νερό
- Μαθηματικά. Λογαριάζω τον όγκο του νερού που είναι διαθέσιμα, τη μέση κατανάλωση νερού και στην πόλη μας.
- Να γνωρίσουν την παγκοσμιότητα του θέματος του νερού.
- Ιστορία. Το νερό άλλοτε και τώρα.

Συναισθηματικοί

- Να ευαισθητοποιηθούν στο πρόβλημα της μείωσης του νερού ως αποτέλεσμα της κακής διαχείρισης του από τον άνθρωπο και το πρόβλημα της ρύπανσης.
- Να αναπτύξουν κοινωνικές δεξιότητες, αφού θα δουλέψουν σε ομάδες μέσα σε κλίμα συνεργασίας, εμπιστοσύνης, αλληλοβοήθειας.
- Να αποκτήσουν στάση ζωής που θα τους κάνει πολίτες με περιβαλλοντική συνείδηση και με δυνατότητες να προτείνουν λύσεις και να βοηθούν στην υλοποίησή τους.

Ψυχοκινητικοί

- Με θέμα το νερό και τις ιστορίες που θα διαβαστούν στην τάξη για το ταξίδι του νερού, θα παιχτούν θεατρικά δρώμενα με στόχο τα παιδιά, με την κίνηση και το τραγούδι, με το παιχνίδι και το χορό να βιώσουν ευχάριστες, δημιουργικές ώρες μέσα στο σχολείο και έξω από αυτό στη διάρκεια των επισκέψεων.

Συμμετοχικοί στόχοι

- Να εργάζονται δημιουργικά σε ομάδες με σεβασμό στον συμμαθητή τους και πνεύμα αλληλοβοήθειας και συνεργασίας.

Περιβαλλοντικοί

- Να ευαισθητοποιηθούν στα περιβαλλοντικά προβλήματα της περιοχής μας και όλης της γης και ειδικά στο πρόβλημα του νερού.

3. Μέθοδοι υλοποίησης των στόχων

Μέθοδος των σχεδίων εργασίας (Μέθοδος Project).

Η μέθοδος αυτή περιλαμβάνει: εντοπισμό προβλήματος, έρευνα, παρατήρηση, καταγραφή, ανάλυση και σύνθεση των στοιχείων της έρευνας, ομαδική έκφραση και αξιολόγηση. Με αυτή τη μέθοδο προσεγγίζουμε το θέμα με πολλούς τρόπους (προφορικό και γραπτό λόγο, θεατρικά δρώμενα, κατασκευές, κλπ.) και έχει στόχο, όχι μόνον τις γνώσεις, αλλά και την ανάπτυξη των δεξιοτήτων του μαθητή.

Μελέτη Πεδίου. Αυτό θα γίνει σε τρεις φάσεις:

- α) Ενημέρωση, ανταλλαγή απόψεων και σχεδιασμός της επίσκεψης σε όλες τις λεπτομέρειες πριν την πραγματοποίησή της.
- β) Μελέτη του συγκεκριμένου χώρου με προσανατολισμό στο χώρο και στο χάρτη, παρατήρηση, φωτογράφιση, συλλογές και εμπλουτισμός των προηγούμενων δραστηριοτήτων με επαφές γνωριμίας ανθρώπων που σχετίζονται με το χώρο συνέντευξης.
- γ) Με την επιστροφή στο σχολείο, καταγραφή στο προσωπικό ημερολόγιο των μαθητών και έκθεση αυτών που συλλέξαμε.

Τα παιχνίδια ρόλων και τα θεατρικά δρώμενα με ρόλους από βιβλία που διαβάσαμε αποτελούν σημαντικό τμήμα της εργασίας σε όλες τις φάσεις και είναι πολύ αγαπητά στα παιδιά. Μέσα από αυτές τις δραστηριότητες, τα παιδιά κατανοούν και βιώνουν καλύτερα την πραγματικότητα, χρησιμοποιούν τις γνώσεις που

απέκτησαν. Μέσα από το θεατρικό παιχνίδι εξασκούνται καλύτερα στον ομαδικό τρόπο εργασίας.

4. Εξακτίωση

Το θέμα θα εξεταστεί διαθεματικά:

Γλώσσα. Νερό και λογοτεχνία – ποίημα, τραγούδια, ανάγνωση ιστοριών με σχέση το νερό.

Μαθηματικά. Λογαριάζουν τον όγκο του νερού, την ημερήσια κατανάλωση άλλοτε και τώρα. Φτιάχνουν σχετικούς πίνακες.

Γεωγραφία. Μελέτη χάρτη με τα ποτάμια και τις λίμνες της περιοχής μας και της ευρύτερης περιοχής.

Φυσική ενέργεια. Λειτουργία υδροηλεκτρικών εργοστασίων νεροτριβών. Παραγωγή ενέργειας με την κίνηση του νερού (θα συνδυαστεί με τα σχετικά μαθήματα της Δ' τάξης).

Θα γίνει **βιοματική προσέγγιση** με θεατρικά δρώμενα και παιχνίδια ρόλων στον αύλειο χώρο του σχολείου αλλά και στους χώρους που θα επισκεφτούμε: Φράγμα Πηνειού, Χαμάμ, Νεροτριβές, Ιερό Δήμητρας, Υδροηλεκτρικό Εργοστάσιο Γλαύκου.

Στη διάρκεια του προγράμματος οι μαθητές εκτός από φωτογραφικά και ηχητικά **ντοκουμέντα** κρατούν και ημερολόγιο των δραστηριοτήτων τους. Επίσης γράφουν ένα δικό τους **παραμύθι με θέμα το νερό**. (Γλώσσα). Ιστορία. Το νερό άλλοτε και τώρα. Ιστορική αναδρομή.

5. Δραστηριότητες

1. Οι ομάδες αποφασίζουν να φτιάξουν αφίσα και να την κρεμάσουν στον αύλειο χώρο του σχολείου, που θα ενημερώνουν τους συμμαθητές τους για την σωστή χρήση του νερού στο σπίτι και στο σχολείο.
2. Να βάλουν ταμπελίτσες στις βρύσες του σχολείου που θα υπενθυμίζουν στους συμμαθητές τους να κλείνουν τη βρύση μετά από κάθε χρήση και να μην σπαταλάνε άδικα το νερό.
3. Να φτιάξουν ένα φυλλάδιο για να το δώσουν στις μαμάδες τους με οδηγίες για την σωστή χρήση και την εξοικονόμηση του νερού.
4. Να επισκεφτούν την Στροφιλιά και να συμμετέχουν στον καθαρισμό της ακτής.
5. Να επισκεφτούν άλλες τάξεις για να ενημερώσουν για την σωστή χρήση του νερού.

6. Υλικά που θα χρησιμοποιηθούν για την υλοποίηση του προγράμματος

Εργαστήρια Φυσικών Επιστημών	Χρησιμοποιείται για να κάνουμε πειράματα για το νερό – βρασμός – πάγος -μέτρηση όγκου – βάρους – ποσότητας που καταναλώνουμε ημερησίως.
Ηλεκτρονικός Υπολογιστής	Μέσω του διαδικτύου παίρνουμε πληροφορίες σχετικές με το πρόγραμμά μας και ερχόμαστε σε επαφή με άλλα σχολεία που πραγματοποιούν παρόμοιο πρόγραμμα και ανταλλάσσουμε πληροφορίες και απόψεις.
Οπτικοακουστικά μέσα	Δημοσιογραφικό κασετόφωνο, CD player. Τα χρησιμοποιούμε στη διδασκαλία τραγουδιών, για να ηχογραφήσουμε ήχους του νερού όταν είμαστε στο πεδίο ή να πάρουμε συνεντεύξεις. Φωτογραφικές μηχανές για να φωτογραφίσουμε δραστηριότητες, χώρους επίσκεψης. Μια κασέτα με τα τραγούδια, που έμαθαν και τους ήχους που καταγράψαμε και τις συνεντεύξεις θα δοθεί στο τέλος σε κάθε παιδί. Θα γίνει επίσης επίδειξη σειράς εγχρώμων διαφανειών με θέμα τα νερά της περιοχής μας και παρακολούθηση βιντεοταινιών σχετικών με το νερό.
Εκπαιδευτικά μέσα που θα δημιουργηθούν για την υποστήριξη της εκπ. διαδικασίας	- Ημερολόγια μαθητών - Φύλλα εργασίας - Πίνακας διπλής εισόδου για την επεξεργασία των στοιχείων - Χάρτες
Άλλοι χώροι, άλλος εξοπλισμός	Αίθουσα τελετών για τα θεατρικά δρώμενα, για να ακούσουμε CD ή για να δούμε Video.

7. Αξιολόγηση

Ερωματολόγιο που θα δοθεί στην αρχή του προγράμματος για ανίχνευση γνώσεων των μαθητών και στο τέλος για έλεγχο γνώσεων, που αποκτήθηκαν κατά τη διάρκεια του προγράμματος καθώς και για τις δεξιότητες και την αλλαγή στάσης των μαθητών σε σχέση με το πρόγραμμα που υλοποιήθηκε.

8. Διάχυση αποτελεσμάτων

1. Έκδοση μικρού φυλλαδίου το οποίο θα μοιραστεί στους γονείς, οδηγίες για την εξοικονόμηση του νερού.
2. Αποστολή παραμυθιών – ιστοριών που θα παραχθούν, στην ηλεκτρονική εφημερίδα.
3. Παρουσίαση των αποτελεσμάτων σε ημερίδα που θα πραγματοποιηθεί στο σχολείο μας με τη λήξη του σχο-

λικού έτους.

4. Ενδεικτική βιβλιογραφία

9. Ενδεικτική Βιβλιογραφία

1. The earthworks group: 50 απλά πράγματα που μπορούν να κάνουν τα παιδιά για να σώσουν το περιβάλλον, εκδ. Ποντίκι.
2. Λάκης Κουρτεζής, Το Θεατρικό Παιχνίδι, εκδόσεις Καστανιώτη.
3. Βέτα Κωνσταντινίδου, Σεβαστή Ματθαίου, Πέτρος Χαβιάρης, Ταξιδεύοντας και Δημιουργώντας, εκδόσεις Ελληνικά Γράμματα.
4. Πειράματα με το νερό, εκδόσεις Ερευνητές.
5. Περιοδικό «Γέφυρες», τεύχος 6, «Ανασυνθέτοντας τον κόσμο μας με φαντασία και όνειρο μέσα και έξω από το σχολείο» του Πέτρου Χαραβιτσίδα.
6. Περιοδικό «Παράθυρο», τεύχος 11, «Το νερό», περιβαλλοντική εκπαίδευση από την Γκέλη Μανούσου.
7. Μάρω Λοΐζου, «Το ποτάμι τρέχει να συναντήσει τη θάλασσα».
8. Συλλογή: Η πράσινη περίπολος: Σώζω το νερό από τη μόλυνση, εκδόσεις ΜΙΝΩΑΣ.
9. Σειρά: Ερευνώ τους Βιότοπους: α) Ακτές, β) Ποτάμια, εκδόσεις ΕΡΕΥΝΗΤΕΣ.
10. Φ. Μάκεϋ, Δραστηριότητα για το περιβάλλον: Νερό, εκδόσεις ΠΑΤΑΚΗΣ (κατασκευές)

ΘΕΜΑ: «Γνωρίζοντας συνανθρώπους μας με ειδικές ανάγκες»

2^ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΠΑΤΡΩΝ

Εκπαιδευτικός υλοποίησης: Φιλιππάτου Άννα

Τάξη Ε΄

Σχεδιασμός - Οργάνωση

Αφόρμηση

- Κείμενο από το Ανθολόγιο: «Ο Θωμάς» της Λίτσας Ψαραύτη
- Κείμενο από το Πολυθεματικό Βιβλίο της Ευέλικτης Ζώνης, « Βλέπω το σημερινό κόσμο», της Σταυρούλας Πολυχρονοπούλου-Ζαχαρόγεωργα, «Ένα σχολείο για όλα τα παιδιά».

Μοντέλο εργασίας:

Ομαδοσυνεργατικό (χωρισμός των μαθητών σε 4 ομάδες)

Σκοπός του σχεδίου εργασίας

- Να αναγνωρίσουν οι μαθητές την αξία της διαφορετικότητας του κάθε ατόμου.

Στόχοι γνώσεων

- Να γνωρίσουν τις κατηγορίες των ατόμων με Ε.Α.
- Να ενημερωθούν για τις αιτίες που μπορούν να οδηγήσουν στη γέννηση ατόμων με Ε.Α.
- Να γνωρίσουν διάσημα πρόσωπα με Ε.Α.
- Να ενημερωθούν για τους Παραολυμπιακούς αγώνες του 2004.
- Να μάθουν βασικά σύμβολα της Νοηματικής Γλώσσας των κωφών.

Στόχοι στάσεων

- Να έρθουν οι μαθητές σε επαφή με συμπολίτες μας με Ε.Α. και να αναγνωρίσουν τις δυνάμεις που κρύβουν μέσα τους.
- Να κατανοήσουν τις ιδιαίτερες ανάγκες και ικανότητες των ατόμων με Ε.Α.
- Να μεταβάλλουν τα αρνητικά τους συναισθήματα (φόβος, οίκτος, λύπηση) σε θετικά (κατανόηση, φροντίδα, αγάπη)

Στόχοι δεξιοτήτων

- Να εκφράσουν τα συναισθήματά τους με το γραπτό λόγο και τη ζωγραφική.
- Να εργαστούν ομαδοσυνεργατικά αναπτύσσοντας κοινωνικές δεξιότητες.

Διάρκεια προγράμματος: 3 μήνες

Θεματικές Ενότητες-Δραστηριότητες

- Αναρωτηθήκαμε ποιους συνανθρώπους μας χαρακτηρίζουμε άτομα με Ε.Α (Φ.Εργασίας 1)
- Χωρίσαμε τα άτομα με Ε.Α. σε κατηγορίες ανάλογα με το είδος της αναπηρίας τους. Η κάθε ομάδα ασχολήθηκε με μια κατηγορία και συνέλεξε πληροφορίες.
Α΄ Ομάδα: Τύφλωση-Κώφωση
Β΄ Ομάδα: Κινητικές Αναπηρίες
Γ΄ Ομάδα: Νοητική Καθυστέρηση
Δ΄ Ομάδα: Ειδικές Μαθησιακές Δυσκολίες (Κοινωνική Αγωγή)
- Ερευνήσαμε τις αιτίες που οδηγούν στη γέννηση ατόμων με Ε.Α., συλλέξαμε πληροφορίες και φτιάξαμε αφίσες με θέμα τα επικίνδυνα καταναλωτικά είδη. (Φύλλο εργασίας 2)

- Α' Ομάδα: Κάπνισμα-Ναρκοτικά
 Β' Ομάδα: Διατροφή της εγκύου (αλκοόλ)
 Γ' Ομάδα: Ασθένειες (π.χ. Ερυθρά, Aids)
 Δ' Ομάδα: Φάρμακα-Ακτινοβολίες (Φυσική-Βιολογία)
- Μιλήσαμε για διάσημα άτομα με Ε.Α. και μάθαμε για τη ζωή τους. (Κέλερ, Μπετόβεν, Ρούσβελτ) **(Κοινωνική Αγωγή)**
 - Παρακολούθησαμε βιντεοκασέτα με θέμα τους Παραολυμπιακούς Αγώνες **(Ολυμπιακή Παιδεία)**
 - Εκφράσαμε τα συναισθήματά μας για τα άτομα με Ε.Α. με το γραπτό λόγο και τη ζωγραφική. (Φύλλο εργασίας 3 –5) **(Γλώσσα-Αισθητική Αγωγή)**
 - Φτιάξαμε ερωτηματολόγιο και η κάθε ομάδα πήρε συνέντευξη από ένα άτομο με Ε.Α. ανάλογο της κατηγορίας με την οποία ασχολήθηκε. (Φύλλο εργασίας 4)
- Α' Ομάδα: κ. Μαρία, πρόβλημα όρασης. (67%αναπηρία)
 Β' Ομάδα: κ. Λ.Μαντέλης, κωφός
 Γ' Ομάδα: κ. Β. Καρνάτσου, τετραπληγική (εγκ. παράλυση)
 Δ' Ομάδα: κ. Δ. Γεωργαντά, ανάπηρη από ατύχημα **(Γλώσσα)**
- Παρακολούθησαμε Διδασκαλία Νοηματικής Γλώσσας στην τάξη μας από τον κ. Λ. Μαντέλη. (Φύλλο εργασίας 6) **(Γλώσσα)**
 - Επισκεφθήκαμε το 1^ο Ειδικό Σχολείο. Πριν την επίσκεψη γράψαμε μια επίσημη επιστολή προς το διευθυντή του σχολείου με σχετικό φύλλο εργασίας. (Φ. εργασίας 7) **(Γλώσσα)**
 - Τα Χριστούγεννα επισκεφθήκαμε τους γέροντες του Κωνσταντοπούλειου Ευημερείου, παρουσιάσαμε επίκαιρη γιορτή και τους προσφέραμε γλυκίσματα. **(Θρησκευτικά)**
 - Κλείνοντας το πρόγραμμα αυτό εκφράσαμε τις εντυπώσεις μας και διαπιστώσαμε την αλλαγή της στάσης απέναντι στα άτομα με Ε.Α. (Φύλλο εργασίας 8) **(Γλώσσα)**
- (Η προσέγγιση ήταν διαθεματική, όπως φαίνεται στο τέλος κάθε δραστηριότητας.)

Στιγμές από τις δραστηριότητές μας

Πήραμε συνέντευξη από την κ. Μαρία και τη φωτογραφίσαμε στον εργασιακό της χώρο, με τον κατάλληλο εξοπλισμό που της διαθέτει η υπηρεσία της (Ο.Τ.Ε.)

Με τον κ. Μαντέλη και την κ. Καρνάτσου μετά τη συνέντευξη που τους πήραμε

Χριστούγεννα με τον παππού και τη γιαγιά στο Κωνσταντοπούλειο Ευγηρείο.

Από την επίσκεψή μας στο 1^ο Ειδικό Σχολείο Πατρών.

Μάθημα Νοηματικής Γλώσσας στην τάξη μας από τον κ. Μαντέλη. Ήταν πολύ ενδιαφέρον!

Αξιολόγηση

Θεωρούμε πως οι στόχοι που είχαμε θέσει στην αρχή του προγράμματος επιτεύχθηκαν σε πολύ μεγάλο βαθμό. Τα παιδιά συμμετείχαν σε όλες τις φάσεις του προγράμματος με μεγάλο ενδιαφέρον και αποκόμισαν σημαντικές εμπειρίες μέσα από όλες τις δραστηριότητες. Έτσι:

- Συγκέντρωσαν ένα αξιόλογο πληροφοριακό υλικό σχετικά με το θέμα το οποίο περιλαμβάνεται στην τελική εργασία που εκδόσαμε.
- Έμαθαν να συντάσσουν ερωτηματολόγιο, να παίρνουν συνέντευξη και να την απομαγνητοφωνούν.
- Ήρθαν σε επαφή με άτομα με Ε.Α. και διδάχτηκαν από τον τρόπο αντιμετώπισης της αναπηρίας τους.
- Συνειδητοποίησαν την αξία της διαφορετικότητας και την ίση αντιμετώπιση που δικαιούνται όλοι οι άνθρωποι στη ζωή.

Η επίτευξη των στόχων του προγράμματος αποδεικνύεται και από τα δείγματα εργασιών των παιδιών (γραφτός λόγος, ζωγραφική) που παραθέτουμε στη συνέχεια.

Μήπως κάτι άλλαξε μέσα μας;

Από τα κείμενα που διαβάσαμε στο σχολείο και τις συναντήσεις μας με διάφορα άτομα που έχουν κάποιο πρόβλημα έμαθα πώς να συμπεριφερόμαι απέναντι σε αυτά. Έμαθα να μη νιώθω οίκτο ή φόβο γιατί δεν είναι επικίνδυνα άτομα, έμαθα να τα θαυμάζω γιατί κάνουν κάτι μεγάλο και έμαθα να τα αγαπώ γιατί και αυτά έχουν ανάγκη για φιλία. Ακόμα αυτά τα άτομα με δίδαξαν να μην τα παρατάω ποτέ, όποια δυσκολία κι αν βρω στη ζωή μου.

Ξάνθος Γεωργίου

Από τις δραστηριότητες της Ευέλικτης Ζώνης περισσότερο μου άρεσε η επίσκεψη στο 1^ο Ειδικό Σχολείο. Ακόμα θυμάμαι τα λόγια που μας είπε ο διευθυντής του σχολείου, ο κ. Καπετανάας: «Όλοι φαινόμαστε διαφορετικοί, αλλά είμαστε ίσοι μεταξύ μας.»

Από αυτήν και άλλες δραστηριότητες που κάναμε, όπως να φέρουμε πληροφορίες, να πάρουμε συνεντεύξεις και από την κουβέντα που κάναμε μέσα στην τάξη, άλλαξε η στάση μου απέναντι σ' αυτά τα παιδιά γιατί στην αρχή τα λυπόμουν. Τώρα με δίδαξαν ότι είμαστε όλοι ίδιοι και πρέπει να παλεύουμε στη ζωή. Από δω και στο εξής αυτά τα άτομα θα τα προσέχω και θα τα βοηθάω, όπου έχουν δυσκολίες.

Νίκος Κανελλάκης

Τελειώνοντας ...ή μήπως αρχίζοντας;

Κλείνω τα μάτια και σκέφτομαι... Όλος ο κόσμος θα γινόταν καλύτερος αν όλοι μας εκφράζαμε την αγάπη μας ο ένας στον άλλο... Ξαφνικά το μεγάλο καρτόσι με τις τεράστιες ρόδες μου σταματά τη σκέψη. Στην αρχή ο ήχος αυτός μου έκοβε την ανάσα. Δεν ήξερα ή μάλλον δεν ήθελα να ξέρω.

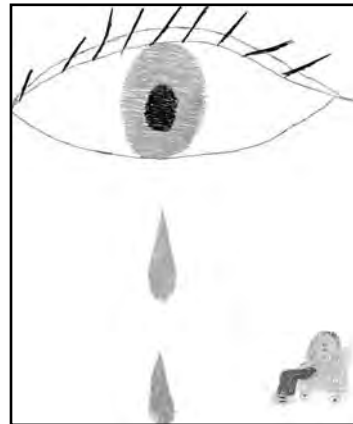
Η Φανουρία, ένα κοριτσάκι σήμερα 14 ετών είναι ένα παιδί με ειδικές ανάγκες. Όταν πρωτοήρθαμε στην πολυκατοικία νόμιζα πως αυτά τα παιδιά είναι διαφορετικά από εμάς, γιατί ίσως δεν μπορούν να μιλήσουν, να περπατήσουν, να φάνε μόνα τους. Αρχισα να ρωτάω και σε λίγο καιρό η μητέρα μου με έφερε κοντά με την οικογένειά της και κατάλαβα πως αυτά τα παιδιά είναι πλάσματα του Θεού όπως κι εμείς. Έτσι, ενώ στην αρχή τη λυπόμουν, μετά κατάλαβα πως η Φανουρία μέσα από τις κραυγές της έχει το δικό της κώδικα επικοινωνίας. Είναι ευτυχισμένη μέσα στον κόσμο της κι ας μην καταλαβαίνει. Της φέρομαι φυσιολογικά, της γελάω κι αυτή με το δικό της τρόπο απλώνει το μικρό σφιγμένο χεράκι της για να της ξεφύγει αυτό το ατέλειωτο πνιχτό της γέλιο σαν ευγνωμοσύνη που της μίλησα.

Είναι πλέον ξεκάθαρα μέσα μου τα συναισθήματα. Μόνο αγάπη νιώθω, έτσι όπως αγαπώ την αδελφή μου, τους φίλους, τους γονείς μου. Όλοι έχουν μια θέση σ' αυτή την κοινωνία και ίσως, ποιος ξέρει... αυτό το γέλιο ή το κλάμα της Φανουρίας να φτάνει κατευθείαν στ' αυτιά του Θεού!

Γιάννης Γουναρίδης

Γαβριέλλα Αθανασοπούλου

Παντελής Θωμάς,

Φύλλο εργασίας 1: Γνωριμία με το θέμα

- Ποια άτομα νομίζεις ότι μπορούμε να χαρακτηρίσουμε ως άτομα με ειδικές ανάγκες;
- Τι γνωρίζεις, (έχεις ακούσει, διαβάσει ή δει στην τηλεόραση) για τα άτομα με ειδικές ανάγκες;
- Ποιοι είναι οι λόγοι που οδηγούν στη γέννηση ατόμων με ειδικές ανάγκες;
- Γνωρίζεις κάποιο άτομο με ειδικές ανάγκες; Όταν δεις ένα τέτοιο άτομο τι νιώθεις; Θα του μιλούσες; Τι θα σε δυσκόλευε;

Φύλλο εργασίας 2: Επικίνδυνα καταναλωτικά αγαθά

- Καταγράψτε ονόματα προϊόντων που φέρνουν σημειώσεις ή ετικέτες προειδοποιητικές για τις βλαβερές συνέπειες που έχει στον οργανισμό η υπερβολική, άσκοπη ή ακατάλληλη χρήση τους. (είδη καθαρισμού, παιχνίδια, ουσίες επικίνδυνες κ.τ.λ.)
- Πήγαινε με τους γονείς σου σ' ένα μεγάλο κατάστημα τροφίμων και εντόπισε προϊόντα με ετικέτες και διεθνή σύμβολα που επισημαίνουν την προσοχή μας σχετικά με τον τρόπο χρήσης τους. Σύλλεξε και φέρε στο σχολείο τέτοιες ετικέτες.
- Πήγαινε σε ένα μεγάλο κατάστημα παιχνιδιών και εντόπισε ετικέτες και ενδείξεις (διεθνή σύμβολα) πάνω σε παιχνίδια που απαγορεύουν τη χρήση τους από παιδιά μικρής ηλικίας. Σύλλεξε τέτοιες ετικέτες από παιχνίδια που έχεις στο σπίτι και φέρε τις στο σχολείο.
- Διερευνήστε και καταγράψτε περιπτώσεις που το τσιγάρο (από την έγκυο στο παιδί) μπορεί να προκαλέσει αναπηρία-βλάβη στον εγκέφαλο.
- Διερευνήστε περιπτώσεις που η κατανάλωση αλκοόλ ή η κακή διατροφή (υποσιτισμός) από την έγκυο προκαλεί αναπηρία-βλάβη στο παιδί.
- Διερευνήστε και καταγράψτε περιπτώσεις, που τα φάρμακα, τα ναρκωτικά και η ακτινοβολία προκαλούν αναπηρία στο παιδί που γεννιέται.
- Διερευνήστε και καταγράψτε περιπτώσεις που ασθένειες της εγκύου (π.χ. έιτζ, ερυθρά) οδηγούν στη γέννηση παιδιών με ειδικές ανάγκες.
(Κατανομή δραστηριοτήτων στις ομάδες εργασίας.)

Φύλλο εργασίας 3: Ας μιλήσουμε για συναισθήματα...

- Για να νιώσουμε τα συναισθήματα που βιώνουν τα άτομα με ειδικές ανάγκες ή ειδικές ικανότητες, όπως ονομάζονται τελευταία, κάνε τις παρακάτω δραστηριότητες.

A) Άγνωστος στη γειτονιά, καινούριος στο σχολείο.

Η οικογένειά σου μετακόμισε σε καινούρια περιοχή. Την πρώτη μέρα στο σχολείο δεν σε ξέρει κανένας. Είσαι ο μόνος νέος μαθητής στην τάξη και δε σου μιλάει κανείς. Πως νιώθεις; Τι θα ήθελες από τους συμμαθητές και τους δασκάλους σου;

B) Κοιτάζοντας τον καθρέφτη

Κοιτάζοντας τον καθρέφτη προσπάθησε να γράψεις σε ένα χαρτί το όνομα και το επίθετο σου ή οποιαδήποτε άλλη φράση θέλεις. Θυμήσου ότι δεν επιτρέπεται να κοιτάξεις ούτε μια στιγμή το χαρτί. Θα κοιτάξεις μόνο μέσα στον καθρέφτη, όσο γράφεις;

Πώς σου φάνηκε; Ήταν εύκολο για σένα; Έχεις σκεφτεί ότι υπάρχουν μαθητές που, παρ' ότι προσπαθούν, είναι πέρα από τις δυνάμεις τους να γράψουν με ευχέρεια; Αυτό τι συναισθήματα τους προξενεί;

Φύλλο εργασίας 4: Να σου πάρω συνέντευξη;

- Πάρε συνέντευξη από ένα άτομο με ειδικές ανάγκες. Θα χρειαστείς γι' αυτό ένα δημοσιογραφικό κασετοφώνάκι κι ένα ερωτηματολόγιο για να ξέρεις τι ακριβώς θα ρωτήσεις.
- Φρόντισε να είσαι διακριτικός ώστε να μην φέρεις σε δύσκολη θέση το άτομο που θα έχεις απέναντί σου.

Φύλλο εργασίας 5: Βιώνοντας το άγχος της ανάγνωσης...

- Για να καταλάβεις, έστω και σε μικρό βαθμό το άγχος που δημιουργεί η δυσκολία στην ανάγνωση σε πολλά παιδιά, σχεδίασε την παρακάτω δραστηριότητα σε συνεργασία με τους συμμαθητές σου.
- Άνοιξε ένα από τα βιβλία σου και διάλεξε μια συγκεκριμένη σελίδα. Στη συνέχεια γράψε παρακάτω το κείμενο ή μέρος του κειμένου κάνοντας τις παρακάτω τέσσερις αλλαγές προσεκτικά και συστηματικά: αντικατάστησε όλα τα άλφα «α» με το γράμμα έψιλον «ε» κι όλα τα έψιλον «ε» με το γράμμα άλφα «α». Κάνε το ίδιο με το «υ» βάζοντας στη θέση του το «ω». Ακόμα όπου βλέπεις «ρ» γράφε «σ».

Φύλλο εργασίας 6: Γράφοντας μια επίσημη επιστολή...

- Όταν θέλουμε να επισκεφθούμε έναν οργανισμό, μια υπηρεσία ή ένα ίδρυμα, καλό είναι να ζητούμε την άδεια στέλνοντας μια επιστολή στο διευθυντή του οργανισμού, της υπηρεσίας ή του ιδρύματος. Στην επιστολή αυτή γράφουμε αρχικά ποιοι είμαστε και στη συνέχεια ζητάμε την άδεια επίσκεψης, εξηγώντας τους λόγους για τους οποίους θέλουμε να κάνουμε αυτή την επίσκεψη.

- Γράφουμε μια επιστολή προς το διευθυντή του Κωνσταντοπούλειου γηροκομείου ζητώντας να δεχτεί την επίσκεψη της τάξης μας.

Φύλλο εργασίας 7: Μάθημα νοηματικής γλώσσας...

Στα πλαίσια του προγράμματος της Ευέλικτης Ζώνης είχαμε την ξεχωριστή ευκαιρία να παρακολουθήσουμε ένα πολύ ενδιαφέρον μάθημα: «Διδασκαλία νοηματικής γλώσσας».

Ο κ. Λάμπης Μαντέλης μας έμαθε βασικές νοηματικές φράσεις καθώς και το αλφάβητο της νοηματικής γλώσσας.

- Τι σου έκανε ιδιαίτερη εντύπωση από αυτό το ξεχωριστό μάθημα; Ποια πλεονεκτήματα πιστεύεις πως έχει η γνώση της νοηματικής γλώσσας τόσο για τους κωφούς όσο και για τους ακούοντες; Θα ήθελες εσύ να μάθεις νοηματική και για ποιους λόγους;

Φύλλο εργασίας 8: Εντυπώσεις από το πρόγραμμα...

Για τρεις περίπου μήνες, στα πλαίσια του προγράμματος «Ευέλικτη Ζώνη» ασχοληθήκαμε με τους συμπολίτες μας που συνηθίζουμε να τους αποκαλούμε «Άτομα με ειδικές ανάγκες». Όλο αυτό το διάστημα διαβάσαμε, κουβεντιάσαμε, πήραμε συνεντεύξεις, κάναμε επισκέψεις, παρακολουθήσαμε μάθημα νοηματικής γλώσσας, γράψαμε, παίξαμε, ζωγραφίσαμε...

Έφτασε ο καιρός να αποχωριστούμε αυτό το θέμα που μας έμαθε τόσα πολλά και μας έκανε να αλλάξουμε στάσεις απέναντι στα άτομα με ειδικές ανάγκες.

- Γράψε παρακάτω τι σου άρεσε πιο πολύ από το θέμα και τις δραστηριότητες που κάναμε αυτό το διάστημα.
- Πιστεύεις ότι άλλαξε κάτι σχετικά με τη στάση σου απέναντι στα άτομα με ειδικές ανάγκες;
- Πώς θα αντιμετωπίζεις αυτά τα άτομα από δω και στο εξής; Ποια είναι τώρα τα συναισθήματά σου απέναντι σ' αυτά τα άτομα.

ΘΕΜΑ: «Άνθρωποι, τόποι, ιστορία, πολιτισμοί μέσα από ένα μεταναστευτικό οδοιπορικό»
ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΣΤΑΥΡΟΔΡΟΜΙΟΥ ΑΧΑΪΑΣ
Εκπαιδευτικοί υλοποίησης: Αγγελόπουλος Ηρακλής, Καραγιάννης Παναγιώτης,
Τάξη ΣΤ΄

Γιατί επιλέξαμε το θέμα:

Επιλέξαμε αυτό το θέμα επειδή θεωρούμε πολύ σημαντικό οι μαθητές μας:

- Να μάθουν να προσεγγίζουν με ερευνητική ματιά και κριτική σκέψη τα κοινωνικά δρώμενα.
- Να συνειδητοποιήσουν ότι τα μεγάλα κοινωνικά προβλήματα (μετανάστευση, φτώχεια, ανεργία, πείνα) δεν αφορούν μόνο ανθρώπους σε μακρινά μέρη, αλλά είναι η πραγματικότητα και της δικής μας κοινωνίας και μας αφορούν άμεσα όλους μας.
- Έχει άμεση σχέση και με την τοπική κοινωνία και επομένως και δίνει τη δυνατότητα συνεργασίας του σχολείου με τοπικούς φορείς.
- Η επεξεργασία ενός τέτοιου θέματος, ελπίζουμε να ενισχύσει την κοινωνική και πολιτική συνείδηση των μαθητών μας.

Στόχοι

Ειδικοί

- Να προσεγγίσουν οι μαθητές τη μετανάστευση ακολουθώντας βήμα-βήμα το μετανάστη στο δύσκολο και μακρινό ταξίδι του
- Να αντισταθούν σε φαινόμενα ρατσισμού
- Να προβληματιστούν και ταυτόχρονα να κάνουν αναγωγές που θα τους βοηθήσουν στην αποδοχή της διαφορετικότητας

Γενικοί

- Να ασκηθούν στον ομαδικό τρόπο διδασκαλίας
- Να αναπτύξουν σχέσεις συνεργατικότητας
- Να εξασκηθούν στην παρατήρηση, καταγραφή και αξιολόγηση
- Να εξοικειωθούν στην αναζήτηση πληροφοριών

Θεματικοί Άξονες

ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ ΩΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟ	ΤΟ ΤΑΞΙΔΙ	Η ΖΩΗ ΣΤΗ ΞΕΝΙΤΙΑ	Η ΕΛΛΑΔΑ ΧΩΡΑ ΥΠΟΔΟΧΗΣ
Η ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ ΣΤΟ ΧΡΟΝΟ	ΜΕΤΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕΣΑ	ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΖΩΗ	ΧΩΡΕΣ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ
ΑΙΤΙΕΣ ΚΑΙ ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ	ΤΟΠΟΙ	ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ	ΞΕΝΟΦΟΒΙΑ
Η ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ ΣΤΑ ΖΩΑ	ΔΡΟΜΟΛΟΓΙΑ	ΔΕΣΜΟΙ ΜΕ ΤΗΝ ΠΑΤΡΙΔΑ	ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ ΜΕΤΑΝΑΣΤΩΝ

Φύλλο εργασίας 1

Κάνε ένα κατάλογο με λέξεις που στα ελληνικά χαρακτηρίζουν την κατάσταση ενός ξένου (π.χ πρόσφυγας). Στη συνέχεια με τη βοήθεια του λεξικού σου ή του ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΥ ΛΕΞΙΚΟΥ του ιδρύματος Τριανταφυλλίδη (www.komvos.edu.gr) γράψε τη σημασία της κάθε λέξης και προσπάθησε να σχηματίσεις με αυτές προτάσεις

Λέξη	Σημασία	Πρόταση

Φύλλο εργασίας 2

Στα δημοτικά σχολεία του νομού Αχαΐας φοιτά ένας μεγάλος αριθμός αλλοδαπών μαθητών. Οργάνωσε με την ομάδα σου ένα ερωτηματολόγιο με το οποίο θα απευθύνεσαι στη Δ/νση Α/θμιας εκπ/σης του νομού σας.

Οι ερωτήσεις σας πρέπει να είναι τέτοιες, ώστε να αντλούν πληροφορίες για τη χώρα προέλευσης, το φύλο, τον αριθμό αλλοδαπών μαθητών ανά σχολείο και το χρόνο φοίτησης των παραπάνω μαθητών.

Στο τέλος γράψε ένα γράμμα που να ευχαριστείς την Α/θμια εκπ/ση για τη βοήθεια που σου προσέφερε.....

Φύλλο εργασίας 3

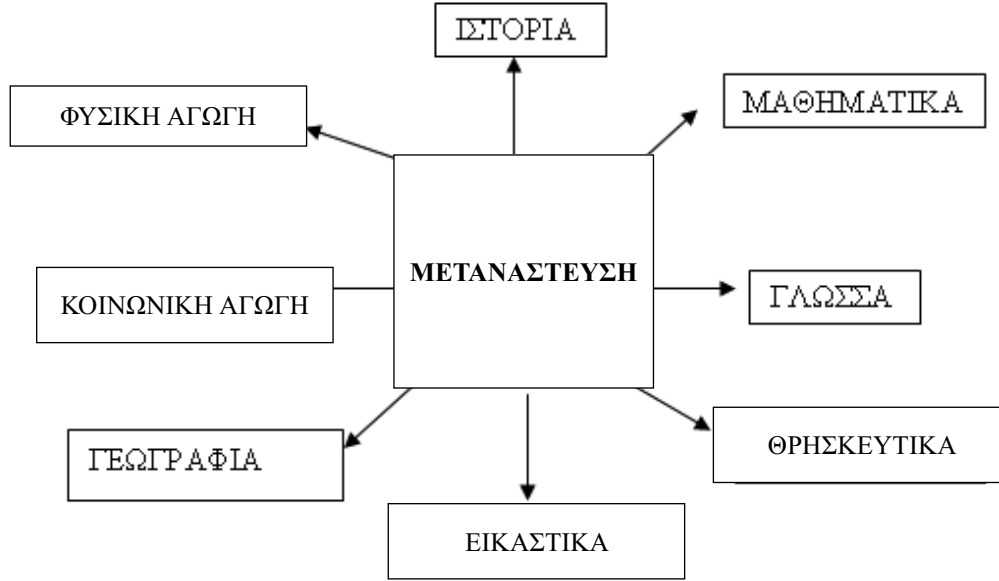
Συγκέντρωσε σκίτσα, γελοιογραφίες και κόμικ που αναφέρονται σε θέματα ρατσισμού και κοινωνικού αποκλεισμού.

Ζωγράφισε στον παρακάτω χώρο ένα δικό σου σκίτσο με θέμα το ρατσισμό.

Γράψε λίγα λόγια το μήνυμα που θέλεις να στείλεις με το σκίτσο σου.

.....
.....

Εξακτίνωση θεματικών περιοχών

Φύλλο αξιολόγησης

Η τάξη σου προετοιμάζει ένα θεατρικό σκετς ενόψει των εορτών των Χριστουγέννων. Από αυτή την εκδήλωση έχουν αποκλειστεί από την πλειοψηφία των συμμαθητών σου δυο μαθητές αλλοδαποί.

Υπέθεσε ότι είσαι ο εκλεγμένος πρόεδρος της τάξης σου.

Γράψε με λίγα λόγια πως σκέφτεσαι να αντιμετωπίσεις το παραπάνω περιστατικό.

.....
.....

Συμπλήρωσε σε κάθε κύκλο μια λέξη που θεωρείς σημαντική υστέρτα από τη μελέτη του φαινομένου της μετανάστευσης.

ΘΕΜΑ: «Κυκλοφορό με ασφάλεια»
2^ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΠΑΡΑΛΙΑΣ ΠΑΤΡΩΝ
Εκπαιδευτικός υλοποίησης: Στάθης Ντούκας
Τάξη Δ΄

Κριτήρια επιλογής του θέματος

- Αύξηση κυκλοφορίας οχημάτων στην περιοχή μας
- Ανησυχητική αύξηση των τροχαίων ατυχημάτων
- Ευαισθητοποίηση των μαθητών σε ζητήματα κυκλοφοριακής αγωγής

Σκοπός και στόχοι

Το πρόγραμμα γίνεται για:

- Να μάθουν τα παιδιά να κυκλοφορούν με σχετική ασφάλεια
- Να γνωρίσουν και να συνειδητοποιήσουν τα προβλήματα της κυκλοφορίας
- Να ξεχωρίσουν τις θετικές παρεμβάσεις (διαβάσεις, σήματα, φανάρια, τροχονόμοι) και τις αρνητικές (έλλειψη των παραπάνω στοιχείων)
- Να προτείνουν λύσεις σε πραγματικές συνθήκες
- Να οραματισθούν τη μελλοντική μορφή κυκλοφορίας

Μεθοδολογία - Έρευνα

- Μέθοδος σχεδίων εργασίας (συνεργατικότητα, αυτενέργεια, ανάπτυξη πρωτοβουλιών, έρευνα, έξοδος από την τάξη, αλλαγή τυπικής σχέσης δασκάλου – μαθητή)
- Χωρισμός ομάδων
- Επιλογή ονομασίας των ομάδων
- Ερωτηματολόγιο
- Συζήτηση για να διαπιστωθούν προσωπικές απόψεις και εμπειρίες
- Προβληματισμός των παιδιών και διατύπωση ερωτημάτων

Ανάπτυξη προγράμματος 1

- Αναζήτηση πληροφοριών από εφημερίδες, περιοδικά, Internet
- Ημερολόγιο δραστηριοτήτων
- Καταγραφή των περιμετρικών δρόμων του σχολείου
- Αναγνώριση των πινακίδων Κ.Ο.Κ.
- Φωτογραφίες και βιντεοσκόπηση
- Κατασκευή μακέτας

Ανάπτυξη προγράμματος 2

- Ενημέρωση από αξιωματικό Τροχαίας Πατρών
- Κατασκευή σημάτων
- Διαγράμμιση μέρους προαυλίου χώρου
- Επίσκεψη στο Πάρκο Κυκλοφοριακής Αγωγής Μεσσήνης και Αιγίου
- Συνάντηση, ενημέρωση και συζήτηση με τους γονείς

Σύνδεση με τα μαθήματα

- Γλώσσα – γλωσσικά, επικοινωνιακά παιχνίδια (ακροστιχίδα, σταυρόλεξο, παραμύθι, τραγούδι)
- Μαθηματικά – στατιστικά στοιχεία, σχήματα σημάτων και αριθμοί των πινακίδων
- Μελέτη - μέσα μεταφοράς, μόλυνση περιβάλλοντος
- Ιστορία - Από το χθες στο σήμερα
- Τεχνικά - Ζωγραφική, κατασκευή σημάτων και μακέτας

Δράση

- Προσομοίωση κυκλοφορίας οχημάτων και πεζών
- Δημοσίευση συμπερασμάτων σε έντυπη μορφή και στην ιστοσελίδα του σχολείου (www.speednet.gr)

Παρουσίαση

- Θεατρικό παιχνίδι
- Ταμπλό φωτογραφιών και ζωγραφικής
- Σλάιτς
- Βίντεο

Αξιολόγηση προγράμματος

- Ερωτηματολόγιο

Συζήτηση για την εξαγωγή συμπερασμάτων

Βιβλιογραφία

- Βλέπω το σημερινό κόσμο (βιβλίο για την ευέλικτη ζώνη)
- Περιοδικό 4 Τροχοί (άρθρο Κώστα Καββαθά)
- Υλικό από εφημερίδες
- Κυκλοφορώ με ασφάλεια στην πόλη (Μανιώ Χατζοπούλου)
- Σκίτσα Άντα Γανώση από το βιβλίο «Κυκλοφορώ με ασφάλεια στην πόλη»

Διαδικτυακοί τόποι

- Υπουργείο Μεταφορών www.yme.gr
- Υπουργείο Εθνικής Παιδείας www.yperth.gr
- Υπουργείο Δημόσιας Τάξης (Τροχαία) www.ydt.gr
- 14ο Γυμνάσιο Περιστερίου www.14gymnasio.gr
- Κώδικας Οδικής Κυκλοφορίας on-line http://www.glavopoulos.gr/kok/k4r01_10.htm
- Πρόληψη Ατυχημάτων για την Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση <http://www.pedtrauma.gr/gr/index.htm>

Καθημερινοί κίνδυνοι 1

Γνωρίζουμε τα σήματα

Καθημερινοί κίνδυνοι 2

ΘΕΜΑ: «Το Δημοτικό Σχολείο Καλαμακίου»
ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΚΑΛΑΜΑΚΙΟΥ ΑΧΑΪΑΣ
Εκπαιδευτικός υλοποίησης: Σαραντούδης Γεώργιος
Τάξεις Β΄, Ε΄ & ΣΤ΄

Κριτήριο επιλογής του θέματος αποτέλεσε το ενδιαφέρον των μαθητών και η αγάπη προς το Σχολείο τους. Στη συνέχεια προσδιορίσαμε από κοινού τον τρόπο εργασίας, το εκπαιδευτικό υλικό που θα χρησιμοποιούσαμε. Σχεδιάσαμε τις δραστηριότητές μας και εντοπίσαμε τις δεξιότητες που μπορούσαν να καλλιεργηθούν. Έγινε συμπλήρωση ερωτηματολογίου στο χώρο του σχολείου από τους μαθητές, ακολούθησε ο χωρισμός των μαθητών σε τρεις ομάδες οι οποίες δραστηριοποιήθηκαν ομαδικά, συλλογικά αλλά και ατομικά στο σπίτι.

Διδακτικοί στόχοι του προγράμματος

- Να γνωρίσουν οι μαθητές την ιστορία του Δημοτικού Σχολείου Καλαμακίου.
- Να εντοπίσουν τις διαφορές και τις ομοιότητες στον τρόπο λειτουργίας του Σχολείου παλαιότερα σε σχέση με το σήμερα.
- Να αναγνωρίσουν τις ποικίλες εκπαιδευτικές δραστηριότητες που μπορούν να αναπτύξουν στο χώρο του Σχολείου.
- Η ανάπτυξη επικοινωνίας και η εξοικείωση με τον τρόπο άντλησης πληροφοριών.
- Η ανταλλαγή απόψεων, η ανάπτυξη κριτικής σκέψης και η προαγωγή της συνεργατικής μάθησης.

Πτυχές

- Γλώσσα (προφορικός και γραπτός λόγος)
- Φωτογραφία (από σχολεία και από δραστηριότητες)
- Χειροτεχνία (κατασκευή μακέτας του σχολείου)

Δεξιότητες

Δημιουργικότητα – Κριτική Σκέψη – Συνεργατικότητα - Φαντασία

Δραστηριότητες

Διαδοχικά στάδια :

- Συλλογή πληροφοριών από τα αρχεία του Σχολείου, από συνεντεύξεις ηλικιωμένων και από το γραμματέα του δήμου Μόβρης
- Συλλογή φωτογραφιών από τα κτίρια που στέγασαν το μαθητικό δυναμικό από το 1945 έως σήμερα και από δραστηριότητες που είχαν αναπτυχθεί και που αναπτύσσονται μέχρι τώρα.
- Καταγραφή άρθρων από τους μαθητές στους υπολογιστές
- Ελεύθερη απόδοση του Σχολείου με χρώματα
- Κατασκευή μακέτας του Σχολείου
- Μορφοποίηση της εργασίας στον υπολογιστή με τη βοήθεια του δασκάλου.
Στο τέλος η εργασία παρουσιάστηκε στους μαθητές του Σχολείου και αναρτήθηκε στον πίνακα ανακοινώσεων.

Το Δημοτικό Σχολείο Καλαμακίου

Το Δημοτικό Σχολείο Καλαμακίου έχει μια μεγάλη ιστορία που ξεκινάει πριν από το 1940. Τα παλαιότερα επίσημα έγγραφα του αναφέρονται στα 1934. Τρία διαφορετικά κτίρια στέγασαν τους μαθητές από τότε έως και σήμερα. Θα σας αναφέρουμε λίγα λόγια για το καθένα.

Το πέτρινο Σχολείο

Το παλιό Σχολείο ήταν χτισμένο μέσα στο χώρο του σημερινού σχολείου. Ήταν φτιαγμένο με πέτρα και λάσπη. Δεν υπήρχε σοβάς και είχε σκεπή. Η είσοδος του κτιρίου ήταν σιδερένια και φωτιζόταν από μικρά παράθυρα. Είχε μια πολύ μεγάλη αίθουσα και ένα μικρό γραφείο. Για θέρμανση χρησιμοποιούσαν ξυλόσομπες. Η οργάνωσή του σχολείου ήταν μονοθέσιο. Λειτουργούσε πρωί και απόγευμα. Οι μαθητές έκαναν μάθημα πέντε ώρες το πρωί και δύο το απόγευμα. Ο αριθμός των μαθητών ήταν πολύ μεγαλύτερος από αυτόν που είναι σήμερα.

Τα μαθήματα που διδάσκονταν ήταν: Ελληνικά, Αριθμητική, Θρησκευτικά, Ιστορία, Φυσική Ιστορία, Φυσική Χημεία, Καλλιγραφία, Γυμναστική και Ωδική. Ο εκπαιδευτικός συμπεριφερόταν όπως και σήμερα, αλλά ήταν πιο αυστηρός. Στους μαθητές προσφέρονταν και συσσίτιο. Το σχολείο πρόσφερε γάλα, ζάχαρη, κρέας, σοκολάτα, μαρμελάδα αμύγδαλα και άλλα τρόφιμα. Ο δάσκαλος κρατούσε το βιβλίο Αποθήκης και το βιβλίο Συσσιτώντων Μαθητών. Εκδηλώσεις πραγματοποιούσαν στις 25 Μαρτίου, στις 28 Οκτωβρίου και τα Χριστούγεννα. Την 25^η Μαρτίου οι μαθητές φορούσαν τις παραδοσιακές φορεσιές. Επίσης πήγαιναν και εκδρομές.

Το λυόμενο Σχολείο

Το λυόμενο Σχολείο λειτούργησε το 1971, όταν πλέον το προηγούμενο κτίριο δεν μπορούσε να στεγάσει τους μαθητές λόγω παλαιότητας και γιατί δεν τους χωρούσε. Το κτίριο θερμαινόταν με σόμπες πετρελαίου. Στα πρώτα χρόνια της λειτουργίας του οι μαθητές έκαναν μάθημα έξι ημέρες αλλά αργότερα πέντε. Το μάθημα άρχιζε από τις 8:00 π.μ. έως τις 13:00. Το κτίριο αυτό λειτούργησε για δέκα και πλέον χρόνια.

Το σύγχρονο Σχολείο

Το καινούριο σχολείο είναι μια πολύ όμορφη και λειτουργική κατασκευή. Έχει δυο μεγάλες και όμορφες αίθουσες. Αυτές έχουν μεγάλα παράθυρα που όταν φωτίζει ο ήλιος γίνονται φωτεινότερες. Κατόπιν υπάρχουν δύο βιβλιοθήκες και χάρτες για όλα τα μαθήματα. Έχουμε φτιάξει ζωγραφιές που τις στολίζουν και τις ομορφαίνουν. Σε καθεμιά από τις αίθουσες έχουμε από ένα μεγάλο καταπράσινο πίνακα, πολύχρωμες κουρτίνες και από έναν σύγχρονο υπολογιστή.

Οι υπολογιστές είναι καινούριοι και πολύ εύκολοι στη χρήση. Συνδέονται μεταξύ τους αλλά και με το internet. Εμείς τα παιδιά γράφουμε σ' αυτούς διάφορες εκθέσεις και πολλά αστεία κειμενάκια. Από αυτούς βγάζουμε εικόνες και τις εκτυπώνουμε. Τις εργασίες τις βάζουμε στην είσοδο και τις καμαρώνουμε.

Το Σχολείο μας διαθέτει επίσης μια τηλεόραση και ένα βίντεο. Εκεί βλέπουμε πολλές εκπαιδευτικές ταινίες όπως τα σαρκοφάγα και φυτοφάγα ζώα, τα πτηνά και τα ερπετά. Είδαμε επίσης το ανθρώπινο σώμα και τη ζωή του Χριστού. Αυτή ήταν για μένα η πιο ωραία ταινία που έχουμε δει με τα παιδιά του σχολείου ως τώρα.

Το γραφείο του Σχολείου μας είναι κι αυτό ένας όμορφος και άνετος χώρος. Έχει δυο έδρες, τρεις βιβλιοθήκες, φαρμακείο για έκτακτη ανάγκη και ένα τηλέφωνο. Η μία βιβλιοθήκη έχει όργανα πειραμάτων, αρχεία του σχολείου και άλλα έγγραφα. Η δεύτερη βιβλιοθήκη έχει μια σειρά λεξικών, εγκυκλοπαίδειες, κάποια πράγματα για την εκπαίδευση των μαθητών όπως κιμωλίες, πλαστελίνες και άλλα και η τρίτη βιβλιοθήκη έχει έγγραφα που έχουν ανεκτίμητη αξία για το σχολείο μας. Εκεί βρίσκεται και το φωτοτυπικό με το οποίο βγάζουμε τα φύλλα εργασίας μας. Το φαρμακείο το χρησιμοποιούμε σε περιπτώσεις ατυχημάτων. Τέλος στα δύο γραφεία κάθονται οι δάσκαλοί μας και γράφουν διάφορα έγγραφα σχετικά με την εκπαίδευση των μαθητών και με την αλληλογραφία του σχολείου.

Μπροστά απ' το σχολείο μας υπάρχει ένας μεγάλος προαύλιος χώρος. Αυτός είναι ο αγαπημένος χώρος όλων των παιδιών του σχολείου μου. Μέσα σ' αυτόν υπάρχουν πολλά παρτέρια με λουλούδια, θάμνους και δέντρα όπως τριανταφυλλιές, μαργαρίτες, κυπαρισσάκια, πικροδάφνες, ευκάλυπτα και άλλα. Μέσα στο χώρο βρίσκεται και το ηρώο όπου εκεί λέμε τα ποιήματα και καταθέτουμε στεφάνια στις εθνικές εορτές. Επίσης έχουμε μεγάλο χώρο για να παίζουμε ποδόσφαιρο και ένα γήπεδο μπάσκετ που δεν το χρησιμοποιούμε συχνά, γιατί παίζουμε τις περισσότερες φορές ποδόσφαιρο. Υπάρχουν τέλος και άλλα δρομάκια που όταν τα παιδιά θέλουν να παίξουν παιχνίδια περνάνε από εκεί.

Κάθε χρόνο το σχολείο μας κάνει διάφορες εκδηλώσεις. Την 28^η Οκτωβρίου ντυνόμαστε όλα τα παιδιά με άσπρο πουκάμισο και μπλε παντελόνι για τα αγόρια και φούστα για τα κορίτσια. Πηγαίνουμε στην εκκλησία με τη σημαία και όταν επιστρέφουμε στο σχολείο λέμε ποιήματα, τραγούδια και παίζουμε θεατρικά.

Τα Χριστούγεννα παίζαμε δύο θεατρικά. Το α' ήταν "οι 12μήνες" και το β' ήταν "ο Καζαμίας 2003". Επίσης ένα παιδί ντύθηκε άγιος Βασίλης και μας μοίρασε δώρα. Στις 30 Ιανουαρίου είναι η γιορτή των "Τριών Ιεραρχών". Όλα τα σχολεία έχουν αργία. Εμείς πηγαίνουμε στην εκκλησία για να τιμήσουμε αυτούς τους ανθρώπους που έδωσαν πάρα πολλά στην εκπαίδευση και στα γράμματα. Κατόπιν είναι η 25^η Μαρτίου που ντυνόμαστε αγόρια και κορίτσια με τις παραδοσιακές μας φορεσιές και χορεύουμε διάφορους δημοτικούς χορούς. Τέλος στη λήξη των μαθημάτων στις 15 Ιουνίου πραγματοποιούμε μια μικρή γιορτή στην οποία οι δάσκαλοι δίνουν στους μαθητές τα απολυτήρια και τους τίτλους προόδου.

Οι μαθητές κατασκευάζουν τη μακέτα του Σχολείου λειτουργώντας ομαδικά.

Η μακέτα του Σχολείου.

ΘΕΜΑ: «Οι Ολυμπιακοί αγώνες άλλοτε και σήμερα»
32^ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΠΑΤΡΩΝ
Εκπαιδευτικός υλοποίησης: Κων/νος Παπαγεωργόπουλος

Το σχολικό έτος 2002-2003 το σχολείο μας άρχισε να εφαρμόζει, πειραματικά, διαθεματικά προγράμματα στο πλαίσιο της Ευέλικτης Ζώνης. Επειδή ήταν η πρώτη φορά που οι περισσότεροι από τους εκπαιδευτικούς καλούνταν να εφαρμόσουν μια άγνωστη γι' αυτούς μέθοδο, για να διευκολυνθούν και στηριχθούν στη νέα διδακτική προσέγγιση, ο σύλλογος των διδασκόντων αποφάσισε ν' ασχοληθούν αρχικά όλα τα τμήματα του σχολείου με ένα κοινό θέμα, το οποίο θ' αναπτυσσόταν κατά τάξη σε ομόκεντρους κύκλους, σύμφωνα με τη αρχή της σπειροειδούς διάταξης της ύλης, λαμβάνοντας υπόψη την ηλικία, τα ενδιαφέροντα, τις δυνατότητες και τις αντοχές των μαθητών κάθε τάξης.

Το θέμα που αποφασίσαμε ν' ασχοληθούμε ήταν: «Οι Ολυμπιακοί αγώνες άλλοτε και σήμερα». Η επιλογή του θέματος έγινε με αφορμή την επικαιρότητα των Ολυμπιακών αγώνων που διοργανώνει η χώρα μας το 2004. Κρίναμε ότι οι μαθητές θα ήταν ευαισθητοποιημένοι σε κάποιο βαθμό και θα ήθελαν ν' ασχοληθούν με το θέμα αυτό.

Στόχοι του προγράμματος

Το πρόγραμμα αυτό έχει ως στόχους οι μαθητές:

- να γνωρίσουν την ιστορία των Ολυμπιακών αγώνων
- να γνωρίσουν τα Ολυμπιακά αθλήματα της Αρχαίας Ελλάδας και τα σημερινά
- να γνωρίσουν τα μη διαδεδομένα Ολυμπιακά αθλήματα
- να καλλιεργήσουν την αξία του σεβασμού του άλλου, του συναθλητή, του αντιπάλου
- να μάθουν και να τηρούν κανόνες της συλλογικής ζωής
- να καλλιεργήσουν το αίσθημα της αλληλεγγύης, της προσπάθειας, του «ευ αγωνίζεσθαι», της ένταξης στην ομάδα, της συμμετοχής, της ανεκτικότητας.
- να προάγουν ατομικές ικανότητες
- να ενισχύσουν τη συλλογική δράση μέσω του αθλητικού κινήματος στη σχολική ζωή
- να αναδείξουν τη σημασία της Ολυμπιακής παράδοσης και εκπαίδευσης στα αγωνίσματα.
- να γνωρίσουν τις φάσεις και διαδικασίες που ακολουθεί στην εξέλιξη του ένα σχέδιο εργασίας

Περιεχόμενο και μεθόδευση

1. Προκαταρκτική προετοιμασία του δασκάλου

Όπως προαναφέραμε, η επιλογή του θέματος ξεκίνησε από το σύλλογο διδασκόντων, ο οποίος καθόρισε και τους παραπάνω στόχους, την εξακρίνωση, τις δραστηριότητες, το αναγκαίο εκπαιδευτικό υλικό και τα κριτήρια αξιολόγησης. Μετά την προκαταρκτική προετοιμασία του δασκάλου, κάθε δάσκαλος, ανάλογα με την τάξη που δίδασκε, πέρασε στην επόμενη φάση που είναι ο προσανατολισμός των μαθητών στο θέμα.

2. Προσανατολισμός των μαθητών στο θέμα

Στη φάση αυτή στις μικρές τάξεις παρουσιάσαμε βίντεο με Ολυμπιακά αθλήματα και στις μεγάλες διαβάσαμε αποκόμματα εφημερίδων που αναφέρονταν στους Ολυμπιακούς αγώνες του 2004. Με αυτό τον τρόπο προκάλεσαμε συζήτηση με τους μαθητές, στρέψαμε την προσοχή τους προς το θέμα και διεγείραμε το ενδιαφέρον τους. Στο τέλος οι μαθητές αποφάσισαν ν' ασχοληθούν με το θέμα για περισσότερη ενημέρωση.

Με την ερώτηση: «τι νομίζετε πώς πρέπει να μάθουμε γι' αυτό το θέμα;» οι μαθητές, με τη βοήθεια του δασκάλου, επισημαίνουν τις βασικές πτυχές του θέματος. Για τις μεγάλες τάξεις αυτές είναι:

- πώς ξεκίνησαν οι Ολυμπιακοί αγώνες
- ο τόπος και ο τρόπος διεξαγωγής τους
- τα αγωνίσματα
- οι συνθήκες που επικρατούσαν κατά το χρόνο διεξαγωγής τους (Ολυμπιακή εκκεχειρία)
- τα έπαθλα των νικητών
- κατάργηση και επανέναρξη των Ολυμπιακών αγώνων
- ο τρόπος διεξαγωγής των αγώνων σήμερα
- τα νέα αθλήματα με έμφαση στα μη διαδεδομένα και ιδιαίτερα στην ενόργανη, στην άρση βαρών, στο πινγκ-πονγκ, στο χαντμπολ, στο βόλεϊ, στο τένις
- σύγκριση των αγώνων του τότε με το τώρα (ομοιότητες και διαφορές)
- ποιήματα, και τραγούδια, λογοτεχνικά έργα, έργα τέχνης σχετικά με τους αγώνες
- Ολυμπιακός ύμνος
- οι Ολυμπιακοί αγώνες της Αθήνας και η μασκότ των αγώνων, ο Φοίβος και η Αθηνά

Μετά την ανάλυση του θέματος οριστικοποιήσαμε τις δραστηριότητες στις οποίες θα εμπλέκονταν οι τάξεις

και κάναμε καταμερισμό της εργασίας. Το όλο θέμα χωρίστηκε σε πέντε (5) επιμέρους θέματα με τις ακόλουθες δραστηριότητες κατά επιμέρους θέμα:

I. Οι Ολυμπιακοί αγώνες στην αρχαιότητα

- Πού γίνονταν και γιατί
- Κάθε πότε γίνονταν
- Κανόνες (εκεχειρία, προπόνηση κτλ.)
- Διαδικασία (περιγραφή των 5 ημερών)
- Η θέση της γυναίκας

II. Οι σύγχρονοι Ολυμπιακοί αγώνες

- Πρώτες προσπάθειες αναβίωσης
- Η αναβίωση των Ολυμπιακών αγώνων (Πότε; Πού; Από ποιον;)
- Σύγχρονοι Ολυμπιακοί αγώνες. (Πότε;Πού;)
- Σύμβολα, τελετές έναρξης-λήξης
- Ισχύουν οι κανόνες της αρχαιότητας; (εκεχειρία, προπόνηση κτλ.)
- Σημαντικές διαφορές με την αρχαιότητα

III. Ολυμπιακά αγωνίσματα

- Ολυμπιακά αγωνίσματα στην αρχαιότητα και τόπος διεξαγωγής τους
- Σύγχρονα Ολυμπιακά αγωνίσματα
- Αναφορά στα Ολυμπιακά αγωνίσματα που έχουν προστεθεί

IV. Απονομή των βραβείων και ειδικές τιμές στους Ολυμπιονίκες

- Στην αρχαιότητα
- Στη σύγχρονη εποχή
- Ομοιότητες - διαφορές
- Σημασία των σύγχρονων Ολυμπιακών αγώνων (στον αθλητισμό, στον πολιτισμό, στην οικονομία κτλ.)

V. Έλληνες Ολυμπιονίκες

- Ποιοι είναι;
- Πότε νίκησαν;
- Βιογραφία
- Φωτογραφίες

Στη συνέχεια οι μαθητές κάθε τάξης χωρίστηκαν σε πέντε ανομοιογενείς ομάδες των τεσσάρων μαθητών και καθεμιά ανέλαβε να επεξεργαστεί ένα από τα επιμέρους θέματα.

3) Υλοποίηση του προγράμματος. Εκτέλεση του project

Στο στάδιο αυτό διατέθηκε ο περισσότερος χρόνος. Οι μαθητές, εργαζόμενοι σε ομάδες, ανέτρεξαν σε πηγές (εφημερίδες, περιοδικά, διαδίκτυο, εγκυκλοπαίδειες, βιβλία κτλ.), συνέλεξαν υλικό, το επεξεργάστηκαν και προσπάθησαν ν' απαντήσουν στα ερωτήματα του υποθέματός τους. Δημιούργησαν κείμενα με πληροφορίες, αναπαράστηκαν με έργα χειροτεχνίας και ζωγραφικής σκηνές από τους αγώνες, συνέλεξαν φωτογραφικό υλικό σχετικό με τους αγώνες, κατασκεύασαν μετάλλια, επισκέφτηκαν αθλητικά σωματεία και παρακολούθησαν μερικά από τα νέα αθλήματα, τα οποία έμαθαν αρκετοί μαθητές. Έμαθαν και τραγούδησαν τον Ολυμπιακό Ύμνο και δραματοποίησαν ορισμένες σκηνές των αγώνων.

4) Η περάτωση του σχεδίου εργασίας

Στο τέλος του προγράμματος οι μαθητές παρουσίασαν, κατά τάξη, στους γονείς τους, στους συμμαθητές τους, στον κ. Σχολικό Σύμβουλο και στους δασκάλους του σχολείου μέρος της δουλειάς τους. Η παρουσίαση περιελάμβανε πληροφορίες για τους Ολυμπιακούς αγώνες, παρουσίαση μερικών από τα καινούρια αγωνίσματα στα οποία εκπαιδεύτηκαν οι μαθητές, έκθεση ζωγραφικής με τα καλύτερα έργα που δημιούργησαν και επέλεξαν οι ίδιοι οι μαθητές, απαγγελία ποιημάτων και τραγούδια.

Οι γονείς των μαθητών ενός τμήματος αναπαρήγαγαν με CD –ROM τα κολάζ των μαθητών με τις Ολυμπιάδες από το 1896 μέχρι σήμερα και δυο ζωγραφίες του Φοίβου και της Αθηνάς, της μασκότ των αγώνων του 2004, έγιναν στάμπες και αποτυπώθηκαν σε λευκά μπλουζάκια. Οι μαθητές του τμήματος αυτού πήραν για ενθύμιο από ένα CD –ROM και ένα μπλουζάκι.

5) Αξιολόγηση

Οι μαθητές βρήκαν ενδιαφέρον το πρόγραμμα, συνεργαζόμενοι ανταποκρίθηκαν με ενθουσιασμό στις δραστηριότητες και όπως προέκυψε και από τα τεστ τόσο οι γνωστικοί αλλά κυρίως οι συναισθηματικοί και ψυχοκινητικοί στόχοι επιτεύχθηκαν σε μεγάλο βαθμό.

ΘΕΜΑ: «Το νόμισμα στη ζωή μας»
ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΚΑΛΛΙΘΕΑΣ ΑΧΑΪΑΣ
Εκπαιδευτικός υλοποίησης: Διαμαντόπουλος Κωνσταντίνος
Τάξη Στ΄

Ομάδες εργασίας: Συγκροτήθηκαν 3 ομάδες εργασίας

Αφόρμηση-Επιλογή θέματος

Με αφορμή τη διδασκαλία της ενότητας, «Ο Καποδίστριας κυβερνήτης» στο μάθημα της Ιστορίας, προβλήθηκε το CD-ROM «Η ιστορία του Ελληνικού χαρτονομίσματος» και παρουσιάστηκε στους μαθητές η μορφή που είχαν οι φοίνικες (τα νομίσματα που είχε εκδώσει ο Καποδίστριας). Μετά από συζήτηση αποφασίστηκε να ασχοληθούμε με το θέμα «Το νόμισμα στη ζωή μας».

Στόχοι του προγράμματος

- Να συνειδητοποιούν οι μαθητές το λειτουργικό ρόλο του νομίσματος ως ευρύτερου και διαχρονικής σημασίας επικοινωνιακού μέσου.
- Να γνωρίζουν την πορεία εξέλιξης του νομίσματος.
- Να αναγνωρίζουν τη μορφή που είχαν τα νομίσματα στις διάφορες περιόδους της ελληνικής ιστορίας.
- Να εντοπίζουν και να αξιολογούν τον τρόπο με τον οποίο σχεδιάζονται, τυπώνονται και κυκλοφορούν τα σημερινά νομίσματα.
- Να επισημαίνουν και να κατανοούν το ρόλο του νομίσματος ως ιστορικής πηγής.
- Να προβληματίζονται και να βιώνουν την ηθική διάσταση του χρήματος.

Μέθοδος προγράμματος

Εφαρμόστηκε η μαθητοκεντρική – ομαδοσυνεργατική μέθοδος.

Υλοποίηση προγράμματος

Το πρόγραμμα υλοποιήθηκε στις παρακάτω φάσεις:

1η Φάση: Έγινε εκτεταμένη επεξεργασία των δεδομένων που περιέχει το CD-ROM «Η ιστορία του Ελληνικού χαρτονομίσματος». Οι μαθητές άντλησαν πληροφορίες για την εξέλιξη του νομίσματος από τις πρώτες οργανωμένες κοινωνίες της Αιγύπτου και της Μεσοποταμίας μέχρι τη γέννηση του χαρτονομίσματος, πρώτα στην Κίνα και στη συνέχεια στην Ευρώπη του 17^{ου} αιώνα. Γνώρισαν τη μορφή που είχαν τα χαρτονομίσματα τα οποία εκδόθηκαν στην Ελλάδα από το 1831 ως το 1996. Ακόμη, αποκόμισαν πληροφορίες για τον τρόπο που σχεδιάζονται, τυπώνονται και κυκλοφορούν τα σημερινά νομίσματα καθώς και τα χαρακτηριστικά ασφαλείας που προστατεύουν τα χαρτονομίσματα από την παραχάραξη.

2η Φάση: Μετά από συζήτηση προτάθηκε οι μαθητές να χωριστούν σε τρεις ομάδες και κάθε ομάδα να ασχοληθεί με μια επιμέρους δραστηριότητα. Η πρώτη ομάδα προσέγγισε ιστορικά το θέμα συλλέγοντας κείμενα σχετικά και φωτογραφίες μέσα από σχολικά εγχειρίδια της Ιστορίας των τάξεων Γ΄, Δ΄, Ε΄ και Στ΄ του Δημοτικού. Η δεύτερη ομάδα ανέλαβε να βρει παροιμίες, λαϊκές παραδόσεις και μύθους σχετικούς με τα χρήματα και τα νομίσματα. Η τρίτη ομάδα ασχολήθηκε με τη θρησκευτική και ηθική διάσταση του θέματος επισημαίνοντας χωρία από το βιβλίο «Η Βίβλος για παιδιά», στα οποία γίνεται λόγος για νομίσματα.

3η Φάση: Οι μαθητές ανακοίνωσαν στην τάξη τα στοιχεία που προέκυψαν από την έρευνά τους. Έτσι, προβλήθηκε η πολύπλευρη σημασία και αξία του νομίσματος.

4η Φάση: Πραγματοποιήθηκε από τους μαθητές Έκθεση νομισμάτων στο χώρο του σχολείου. Η Έκθεση περιελάμβανε ευρώ διάφορων χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ελληνικά νομίσματα παλαιότερων εποχών καθώς και νομίσματα άλλων χωρών.

Αξιολόγηση

Οι μαθητές με την ενεργό συμμετοχή τους και την παράλληλη καθοδήγηση του εκπαιδευτικού μπορούν να διερευνούν τη διαχρονική αξία του νομίσματος μέσω της μακρόχρονης πορείας του και να αξιοποιούν τις πληροφορίες που συλλέγουν από τη διακειμενική προσέγγιση η οποία φωτίζει το λειτουργικό ρόλο του νομίσματος. Αποκόμισαν έτσι, σημαντικές πληροφορίες σχετικά με το νόμισμα και τη σημασία του και κατέληξαν σε συμπεράσματα μέσω της έρευνάς τους.

Βιβλιογραφία και πηγές

1. CD-ROM, «Η ιστορία του ελληνικού χαρτονομίσματος», παραγωγή FINATEC MULTIMEDIA.
2. Νίκος Βλαχάκης, «Κοντά στις παροιμίες μας», Κόρινθος, 1999.
3. «Η Βίβλος για παιδιά», έκδοση Μαλιάρης – Παιδεία, 1989.
4. «Αισώπου Μύθου», έκδοση Μ. Πεχλιβανίδης.
5. Σοφοκλής Δημητρακόπουλος, «Ναστραδίν Χότζας», έκδοση Κέδρος, 1988.

6. Bruno Horst Bull, «Το Καλαντάρι», μετάφραση Ελένη Βαλαβάνη, έκδοση Παναγιώτης Βοσκάκης, 1984.
7. «Στα πολύ παλιά χρόνια» (Ιστορία Γ΄ Δημοτικού), έκδοση Ο.Ε.Δ.Β.
8. «Στα αρχαία χρόνια» (Ιστορία Δ΄ Δημοτικού), έκδοση Ο.Ε.Δ.Β.
9. «Στα Βυζαντινά χρόνια» (Ιστορία Ε΄ Δημοτικού), έκδοση Ο.Ε.Δ.Β.
10. «Στα νεότερα χρόνια» (Ιστορία Στ΄ Δημοτικού), έκδοση Ο.Ε.Δ.Β.

ΘΕΜΑ: «Μορφές λαϊκής τέχνης»
ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ
Εκπαιδευτικός υλοποίησης: *Μπιλάλη Άννα*
Τάξη Δ΄

Χρονική διάρκεια: (3,5 μήνες), Ομάδες εργασίας: 4 ομάδες
(Οι γλωσσοδέτες, Τα караγκιοζάκια, Τα πήλινα, Τα δημοτικά τραγούδια)

1. Προβληματισμός και εντοπισμός του θέματος

Μετά την έναρξη της σχολικής χρονιάς έγιναν πολλές συζητήσεις για το πιο θέμα θα αναλάβει η τάξη να επεξεργαστεί στα πλαίσια της ευέλικτης ζώνης. Διαπιστώθηκε ένα ενδιαφέρον για την ιστορία του Καραγκιόζη και την προέλευση του θεάτρου Σκιών, μέσα από συζήτηση των μαθητών για το επώνυμο του συμμαθητή τους, που είναι Καραγκιόζωφ. Στη συνέχεια, κάνοντας και το μάθημα στο 1^ο τεύχος της γλώσσας «Στο Μουσείο Λαϊκής Τέχνης», βγήκε η ιδέα να ασχοληθούμε με τις Μορφές Λαϊκής Τέχνης. Οι μαθητές διάλεξαν να ασχοληθούμε περισσότερο με τα εξής υποθέματα: θέατρο Σκιών, Κεραμική, Παραδοσιακή μουσική, Λαϊκή λογοτεχνία (λαϊκά παραμύθια, ανιγμάτα, παροιμίες κ.α.).

2. Σκοποί

Γνωστικοί

- α. Η περισσότερο συστηματική επαφή των μαθητών με την ελληνική λαϊκή παράδοση και ειδικότερα με τις μορφές λαϊκής τέχνης.
- β. Γνωριμία με τομείς λαϊκού πολιτισμού και κατανόηση της σημασίας τους ως συστατικών στοιχείων της πολιτισμικής μας παράδοσης.
- γ. Προσέγγιση και κατανόηση της διαδικασίας εξέλιξης και της δυναμικής του πολιτισμού.

Συναισθηματικοί

- α. Συνειδητοποίηση εθνικής και τοπικής ταυτότητας.
- β. Ενεργοποίηση πολιτισμικής μνήμης.
- γ. Διαπίστωση κοινών πολιτισμικών βάσεων ανάμεσα στους λαούς.

Ψυχοκινητικοί

- α. Δημιουργική έκφραση των μαθητών με διάφορους τρόπους.
- β. Ανάπτυξη ικανοτήτων παρατήρησης, καταγραφής στοιχείων και διεξαγωγής συμπερασμάτων.
- γ. Άσκηση στην ομαδική εργασία και τη συμμετοχικότητα.

Ειδικότεροι στόχοι

- α. Γνωριμία με τις έννοιες «λαογραφία», «πολιτισμός», «λαϊκή παράδοση», «λαϊκή τέχνη», «μορφές λαϊκής τέχνης».
- β. Γνωριμία με Μουσεία Λαϊκής Τέχνης και με τις μουσειοσκευές τους και κατανόηση του λόγου ύπαρξής τους.
- γ. Να ξεχωρίζουν οι μαθητές τι αποτελεί μουσειακό έκθεμα και τι όχι.
Να αναπτύξουν την αισθητική τους μέσα από την παρουσίαση των εκθεμάτων του Μουσείου.
- δ. Να αναπτύξουν γλωσσικές δεξιότητες μέσα από την καταγραφή εκθεμάτων και την περιγραφή της χρήσης τους.

3. Υλοποίηση σχεδίου εργασίας

1η Φάση: Χωρισμός σε ομάδες - Οργάνωση

Οι μαθητές αφού είπαν με ποιούς ήθελαν να συνεργαστούν χωρίστηκαν σε ομοιογενείς ομάδες με βάση κάποια κριτήρια. Προέκυψαν 4 ομάδες. Μερικές φορές όμως λειτουργούσαν και σε εταιρικές των δύο ατόμων. Μετά από πολλές συζητήσεις οργανωθήκαμε με ένα προσχέδιο. Κατασκευάστηκε εννοιολογικός χάρτης με τις μορφές λαϊκής τέχνης και σημειώθηκαν οι επιλογές των μαθητών όσον αφορά τα θέματα και τα επιμέρη τους στοιχεία.

Οι μαθητές έκαναν προσπάθειες να οργανώσουν τις δραστηριότητες τους. Αποφάσισαν τι υλικό θέλουν να βρουν, πώς και πού θα το αναζητήσουν.

2η Φάση: Έρευνα – Συλλογή υλικού

Αποφασίσαμε να κάνουμε μια έρευνα σε βιβλία, λαογραφικά ημερολόγια και περιοδικά. Οι μαθητές διαμόρφωσαν τη βιβλιοθήκη της τάξης μας, έτσι ώστε να βάζουμε βιβλία, εφημερίδες, φωτογραφίες, slides, cd, που

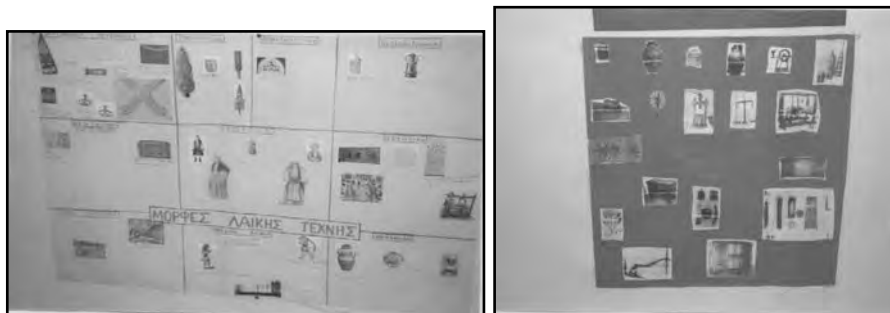
έφερνε ο καθένας μας. Δημιουργήθηκε ένα «Αρχείο Λαϊκής Παράδοσης» όπου συγκεντρωνόταν σχετικό υλικό με το θέμα μας.

Σ' αυτή τη φάση δόθηκε στους μαθητές να συμπληρώσουν ένα Λαογραφικό Δελτίο όπως αυτό παρουσιάζεται στο βιβλίο «Οδηγός για την εφαρμογή της Ε.Ζ.». Σκοπός ήταν να εμπλακεί και η οικογένεια των μαθητών και να προσεγγιστεί η λαογραφική τους ταυτότητα.

Πέρα από τις έντυπες πηγές, αποφασίσαμε να βρούμε σχετικό υλικό από Μουσεία Λαϊκής Τέχνης. Από το Μουσείο Ελληνικής Λαϊκής Τέχνης Αθηνών βρήκαμε τη σειρά βιβλίων «Οι μικροί λαογράφοι» και το παιδικό λαογραφικό περιοδικό «Λαλουσάκι» και δανειστήκαμε 4 μουσειοσκευές. Από το Μουσείο Μπενάκη συλλέξαμε πληροφορίες βιωματικά, γιατί επισκεφθήκαμε την Νεοελληνική του Συλλογή και δανειστήκαμε τον εκπαιδευτικό του φάκελο.

3η Φάση: Επεξεργασία υλικού – Σύνθεση εργασίας

Αφού συγκεντρώθηκε αρκετό υλικό, οι μαθητές επεξεργάστηκαν κριτικά τα στοιχεία τους, διατύπωσαν συμπεράσματα και έκαναν προτάσεις για την παρουσίαση τους.

Λαμβάνοντας υπόψη τις διαθεματικές διασυνδέσεις του θεματός μας με τα υπόλοιπα μαθήματα, οι δραστηριότητες και τα προϊόντα της εργασίας των ομάδων είναι τα εξής:

Γλώσσα

- Επεξεργασία λαογραφικών στοιχείων μέσα από τα κείμενα των σχολικών βιβλίων (Γλώσσας και Ανθολογίου). Άσκηση γραπτού και προφορικού λόγου.
- Επαφή με άλλα γλωσσικά είδη (Δημοτικά τραγούδια, Λαϊκά παραμύθια, Νανουρίσματα, Αινίγματα, Παροιμίες, Γλωσσοδέτες). Καλλιέργεια της αναγνωστικής ικανότητας και της φαντασίας των μαθητών.
- Συγγραφή βιβλίου «Θέατρο Σκιών», όπου οι μαθητές γράφουν για την προέλευση του Θεάτρου Σκιών, την ιστορία του Καραγκιόζη, την κατασκευή των φιγούρων, τους διάσημους καραγκιοζοπαίκτες κ.ά. Επίσης γράφουν και δικές τους ιστορίες π.χ. Ο Καραγκιόζης ψαράς.
- Άσκηση σε είδη γραφής όπως τα διαλογικά κείμενα και οι συνεντεύξεις. Συντάχθηκε ευχαριστήρια επιστολή για το Μουσείο Μπενάκη και στα πλαίσια έρευνας στο σχολείο μας, οι μαθητές έφτιαξαν και συμπλήρωσαν ερωτηματολόγια.

Μαθηματικά

- Οι μαθητές διατύπωσαν και έλυσαν προβλήματα τεσσάρων πράξεων με θέματα παρμένα από το υλικό που επεξεργαζόμασταν κάθε φορά.
- Μέτρηση της επιφάνειας, της περιμέτρου και του όγκου των Μουσειοσκευών που δανειστήκαμε.
- Υπολογισμός των χρημάτων που θα ξόδευαν οι μαθητές για την πλαστικοποίηση του παιχνιδιού: «Μια παρέα από πηλό».

Εμείς κι ο κόσμος

- Άσκηση στην εύρεση γεωγραφικών διαμερισμάτων, νομών και των πρωτευουσών τους, με αφορμή τις διά-

- φορες δραστηριότητες μας (π.χ. δημοτικά τραγούδια και χοροί από διάφορες περιοχές).
- Με αφορμή την καταγωγή του Θεάτρου Σκιών, μιλήσαμε για άλλες χώρες.

Ιστορία

- Εύρεση επιδράσεων από τον αρχαίο ελληνικό πολιτισμό (π.χ. Αγγειογραφία-Αγγειοπλαστική στα αρχαία χρόνια με ερυθρόμορφα και μελανόμορφα αγγεία).

Θρησκευτικά

- Συζήτηση για την πίστη σε λαϊκές δοξασίες και προλήψεις.
- Καταγραφή απεικόνισης αγίων σε υφαντά κεντήματα, εκθέματα εκκλησιαστικής ζωής στο Μουσείο Μπενάκη.

Μουσική

- Συλλογή στοιχείων για παραδοσιακά λαϊκά όργανα από βιβλίο του Μουσείου Ελληνικών Λαϊκών Οργάνων, Φ. Ανωγειανάκη.
- Επεξεργασία παραδοσιακών δημοτικών τραγουδιών.
- Συζήτηση και συλλογή πληροφοριών για τα μουσικά μοτίβα του θεάτρου Σκιών.

Αισθητική Αγωγή

- Κατασκευή και εικονογράφηση του βιβλίου «θέατρο Σκιών».
- Κατασκευή φιγούρων Καραγκιόζη.
- Παρουσίαση δημοτικών τραγουδιών και τοπικών φορεσιών από την περιοχή προέλευσης σε χαρτόνια Canson.
- Πλάσιμο αντικειμένων με πηλό και διακόσμησή τους.
- Συναρμολόγηση πάζλ με το έργο ενός γνωστού αγγειογράφου από τη Μουσειοσκευή με θέμα την κεραμική.
- Ζωγραφική χάρτινων πιάτων με παραδοσιακά θέματα διακόσμησης.
- Κατασκευή κολάζ με θέμα την κεραμική.

Θεατρική Αγωγή

- Δραματοποίηση ενός λαϊκού παραμυθιού του ανθολογίου «Ο Γαβριήλ ο μυλωνάς και η κερά-Μαριώ».
- Αυτοσχέδια παράσταση στην τάξη μας «Ο Καραγκιόζης γιατρός».

Φυσική Αγωγή

- Παραδοσιακοί δημοτικοί χοροί.

4. Παρουσίαση

Πολλές από αυτές τις κατασκευές κολλήθηκαν στο ταμπλό της τάξης, στους τοίχους, ενώ μερικές άλλες παρουσιάστηκαν σε ένα ειδικά διαμορφωμένο χώρο «ΓΩΝΙΑ ΜΟΥΣΕΙΟΥ» και «ΓΩΝΙΑ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ». Κάποιες εργασίες επίσης παρουσιάστηκαν στο άλλο τμήμα της τετάρτης, Δ₂, από τους ίδιους τους μαθητές.

5. Αξιολόγηση

Η αξιολόγηση έγινε στο τέλος με διαλογική συζήτηση σε επίπεδο μαθητών και σε επίπεδο εκπαιδευτικού. Οι μαθητές αντιμετώπισαν κριτικά τις εργασίες τους αλλά και όλο το πλέγμα επικοινωνίας μεταξύ τους. Παρατηρήθηκαν κάποιες δυσλειτουργίες σε μια ομάδα. Γενικά μπορούμε να πούμε ότι οι μαθητές ανταποκρίθηκαν θετικά. Ως επί το πλείστον επιτεύχθηκαν οι στόχοι μας. Υπήρξε συμμετοχή και όρεξη για δημιουργικές δραστηριότητες. Διαμορφώθηκε ένα κλίμα ενθουσιασμού, ενισχύθηκε η συλλογικότητα, πράγμα που βοήθησε σημαντικά ολόκληρη την εκπαιδευτική διαδικασία.

ΘΕΜΑ: «Ο Ποιητής της Ζήριας Γ. ΚΟΥΤΣΟΧΕΡΑΣ»
3/Θ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΖΗΡΙΑΣ ΑΧΑΪΙΑΣ
Εκπαιδευτικός υλοποίησης: Ιωάννης Παπαθεοδώροπουλος
Τάξεις Ε΄, ΣΤ΄

Οι μαθητές του Δημοτικού Σχολείου της Ζήριας εκμεταλλευόμενοι τη δυνατότητα, που τους δίνει το καινοτόμο πρόγραμμα της «Ευέλικτης Ζώνης» στο να δουλέψουν πέρα από συμβατούς τρόπους, αποφάσισαν ν' ασχοληθούν με τη ζωή και το έργο του Μεγάλου Ποιητή, Νομικού, μαχητή, ιδεολόγου και επαναστάτη Γιάννη Κουτσοχέρα, με αφορμή την προσωινία που αποδόθηκε στο σχολείο της Ζήριας «Γιάννης Κουτσοχέρας» ως μια προσφορά αγάπης στο Ζηραίο αλλά και πανανθρώπινο ποιητή.

Ακολουθήσαμε το σχέδιο των Shaw and Blum που αφορά τη λειτουργία ομάδων. Η τυπική σειρά εργασίας περιλαμβάνει 7 αρκετά λεπτομερειακά βήματα.

Βήμα 1^ο: Διατύπωση του προβλήματος:

Εδώ, αφού επιλέξαμε το θέμα μας, βάλαμε το σκοπό και τους στόχους.

- Να γνωρίσουν οι μαθητές τη ζωή και το έργο του Γιάννη Κουτσοχέρα.
- Να συνειδητοποιήσουν την ευθύνη που έχουν απέναντι στους ανθρώπους μέσα από τις αγωνιστικές και κάποιες φορές απεγνωσμένες εκκλήσεις του ποιητή και να ευαισθητοποιηθούν στο ζήτημα της καταπάτησης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και ειδικότερα των παιδιών.
- Να προβληματιστούν, να οραματιστούν, ν' αναπλάσουν τις δεξιότητες της συνεργασίας και της επικοινωνίας με τους γύρω τους.
- Τέλος ν' αναπτύξουν δεξιότητες έρευνας, επεξεργασίας και παρουσίασης των πληροφοριών.

Βήμα 2^ο: Ανάλυση του προβλήματος:

Στο σημείο αυτό συνειδητοποιήσαμε πως το εγχείρημά μας δε θα 'ταν καθόλου εύκολο γιατί από τη μια η προσωπικότητα και το έργο του ποιητή της Ζήριας είναι πολυδιάστατα και από την άλλη, ήμασταν άπειροι. Καταγράψαμε λοιπόν όλους τους παράγοντες που θα μας δυσκόλευαν να προσεγγίσουμε το στόχο καθώς και όλους τους παράγοντες που θα βοηθούσαν σ' αυτόν, κατά σειρά σπουδαιότητας.

Π. χ. Παράγοντες που θα μας δυσκόλευαν:

- 1) Η μεγάλη έκταση του έργου του ποιητή.
- 2) Οι πολυποίκιλες δραστηριότητές του.
- 3) Η δική μας απειρία.
- 4) Η δύσκολη γλώσσα που χρησιμοποιεί ο ποιητής (η χρήση αρχαιογενών Τύπων, πολυσύνθετων λέξεων, οι διασκελισμοί κτλ.).

Παράγοντες που θα μας βοηθούσαν:

- 1) Ο Γ. Κουτσοχέρας γεννήθηκε στη Ζήρια, στο χωριό μας οπότε θα είχαμε πρόσβαση σε πολλές πληροφορίες.
- 2) Το ενδιαφέρον και η συχνή επικοινωνία της κ. Λένας Στρέφη με το σχολείο μας (θα είχαμε άμεση επαφή με τις πηγές).
- 3) Ο χωρισμός του θέματος σε ενότητες.
- 4) Ο χωρισμός των μαθητών σε δυο ομάδες.

Βήμα 3^ο: Γενίκευση πολλαπλών λύσεων:

Σκεφτήκαμε τι μπορούσαμε να κάνουμε ώστε να ελαττωθούν τα εμπόδια.

Λύση: Ως λύση προτάθηκε:

- 1) Ο χωρισμός των δυο μεγάλων ομάδων σε υποομάδες.
- 1) Ο χωρισμός του ερευνητικού ερωτήματος σε θεματικές περιοχές.

Βήμα 4^ο: Κατάστρωση σχεδίου δράσης:

(με την επιδίωξη ο σκοπός του και στόχοι που τέθηκαν, να υλοποιηθούν μέσα από μια διαθεματική- διεπιστημονική προσέγγιση).

Όλη η ενότητα χωρίστηκε στις εξής επιμέρους:

Α΄: Η ζωή του ποιητή (Καταγωγή του – Οικογενειακό Περιβάλλον – Παιδικά Χρόνια – Σπουδές – Συναναστροφές).

Β΄: Το έργο του ποιητή (Ο Γ. Κουτσοχέρας για τη Ζήρια – Η σχέση του με τη θάλασσα – Η ανθρωπιά του – Οι αγώνες του γι' αυτή – Ο Γ. Κουτσοχέρας και τα Καλάβρυτα).

Γ΄: Η πολιτική του δράση (Βουλευτής – μέλος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου).

Δ': Ζωγραφίζω τα όνειρα και τους στοχασμούς του.

Ε': Δημιουργία Ποιημάτων (Τα παιδιά γίνονται ποιητές. Απαγγέλλουν ποιήματα του ποιητή, τ' ακούν μελοποιημένα και τα τραγουδούν και αυτά. Επίσης φτιάχνουν δικά τους ποιήματα).

ΣΤ': Δραματοποίηση του έργου του (Οι μαθητές δραματοποιούν το έργο του ποιητή **Κοσμάς ο Αιτωλός**, για τις ανάγκες της Θεατρικής Αγωγής).

Ζ': Απόφαση παρουσίας της εργασίας στους γονείς και σ' όλους τους συγχωριανούς μας.

Βήμα 5^ο: Πρόβλεψη των συνεπειών της σχεδιαζόμενης δράσης:

Βάλαμε χρονοδιάγραμμα σε κάθε ενότητα. Συγχρονίσαμε τα μέρη του σχεδίου και αναθέσαμε σε κάθε ομάδα να παρουσιάσει το έργο της μέσα σε ορισμένο χρονικό διάστημα.

Βήμα 6^ο: Δράση

(Εφαρμογή σχεδίου δράσης και αναπροσαρμογές ανάλογα με την πορεία της εργασίας μας).

Π.χ. Είδαμε πως η υποενοότητα Πολιτικό έργο ήταν τεράστια και η συμμετοχή του ποιητή σε συλλόγους και οργανώσεις πολύ μεγάλη. Γενικά ...δεν τέλειωνε.

Αποφασίσαμε λοιπόν ν' ασχοληθούμε με αυτά για τα οποία αγωνίστηκε και να τα εντάξουμε στο μάθημα της Κοινωνικής και Πολιτικής Αγωγής.

Επίσης, είδαμε πως οι τρεις επισκέψεις μας στην Άνω Ζήρια δεν έφταναν. Ξαναπήγαμε, βγάλαμε φωτογραφίες, περπατήσαμε τριγύρω στο δάσος (για τις ανάγκες της Γεωγραφίας, της Ζωγραφικής και του Ερευνώ τον Κόσμο), μετρήσαμε το σπίτι του, τον προαύλιο χώρο κτλ. (για τις ανάγκες των Μαθηματικών).

Επισκεφτήκαμε εξωκλήσια (για τις ανάγκες των Θρησκευτικών).

Σε όλη τη διάρκεια μελετήσαμε τη ζωή του, την πολιτική και κοινωνική του δράση, περιδιαβήκαμε τις ποιητικές του συλλογές, επισκεφτήκαμε το χωριό του, βγάλαμε φωτογραφίες, ζωγραφίσαμε με τις μπογιές μας τα όνειρα και τους στοχασμούς του, πήραμε συνεντεύξεις από ανθρώπους που τον γνώριζαν, τέλος γράψαμε ένα δικό μας ποίημα με τίτλο «ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ ΜΑΣ ΑΓΛΑΪΣΜΑ».

Βήμα 7^ο: Βελτίωση δράσης:

A) Αξιολόγηση Προγράμματος :

Τ' αποτελέσματα, από την εφαρμογή της πρωτότυπης αυτής εργασίας, υπήρξαν ικανοποιητικά. Διαπιστώσαμε ότι οι μαθητές, βοηθήθηκαν, ώστε να συνηθίσουν περισσότερο στην τάξη και οργάνωση. Ανέπτυξαν σε μεγαλύτερο βαθμό το πνεύμα συνεργασίας, εργατικότητας, πρωτοβουλίας και καλλιέργησαν την άμιλλα. Τους δόθηκε η ευκαιρία να συνηθίσουν περισσότερο στην έρευνα και στη σωστή επιλογή των πιο απαραίτητων πληροφοριών για την εργασία τους. Τέλος, δοκίμασαν την ιδιαίτερη χαρά της δημιουργικής εργασίας και κατανόησαν απόλυτα την ενότητα.

B) Επαναπροσδιορισμός δράσης:

Ανεπάρκεια χρόνου. Είχαμε υπολογίσει τρεις μήνες και χρειάστηκαν πέντε. Βέβαια, όλες αυτές οι δυσκολίες ξεχάστηκαν, όταν ακούστηκε το ζεστό χειροκρότημα του κοινού στο τέλος της παρουσίασης της εργασίας μας, την Κυριακή 1 Ιουνίου του 2003 στις 12 το πρωί στο χώρο του Ιδρύματος στην Άνω Ζήρια.

Εκεί στα πρόσωπα όλων, γονιών, μαθητών και καλεσμένων, φάνηκε ότι το πρόγραμμα Ευέλικτη Ζώνη είχε επιτυχία.

Φύλλο εργασίας Γλωσσας Ε' - ΣΤ'

Ομαδική εργασία: Του σχολείου μας αγλαΐσμα

1) Μεγάλη τύχη ν' αναπνέουμε τον ίδιο αέρα που έθρεψε το λεύτερο πνεύμα σου

Μεγάλη τύχη να γλυκοσεργιανούμε στα λημέρια τα πατρογονικά σου

Μεγάλη τύχη να μας πανωθεσυντροφεύει το ψηλόκορμο κάστρο σου ψυχή εκλεκτή φωτερή αετίσια οραματίστρια.

Υπήρξες μπροστάρης των ιδεών, ξωμάχος της πένας,αγωγιάτης της ελληνικής καρδιάς κι η μαρμάρινη μορφή σου, ελπίδα όλων των ανθρώπων της οικουμένης

Μεγάλη τύχη να στολίζει, στου ηλιού τη χάρη λουσομένη, το σχολειό μας.

Ψυχή του κόσμου, Γιάννη Κουτσοχέρα, ποιητή δικέ μας, βοήθησέ μας να πετάξουμε με τα δικά μας τα φτερά!!!

2) Στη Ζήρια ζουν ακόμα συγχωριανοί μας που γνώρισαν από κοντά τον Γ. Κουτσοχέρα. Μπορείτε λοιπόν αν θέλετε να τους συναντήσετε και να μιλήσετε μαζί τους. Για να διευκολυνθείτε ετοιμάστε από πριν έναν κατάλογο με τις πληροφορίες που θέλετε να συγκεντρώσετε και τις αντίστοιχες ερωτήσεις που θα κάνετε.

Συνέντευξη

Ερώτηση :

Απάντηση :

Φύλλο εργασίας Μαθηματικών Ε' - ΣΤ'

1) Πόσα χρόνια, μήνες, ημέρες έχουν περάσει από τη γέννηση / το θάνατο του Γ. Κουτσοχέρα;

2) Συμπληρώστε τον παρακάτω πίνακα:

ΙΔΡΥΜΑ Γ. ΚΟΥΤΣΟΧΕΡΑ	Μήκος	Πλάτος	Περίμετρος	Εμβαδό
Α) Η αυλή				
Β) Αίθουσα υποδοχής				
Γ) Βιβλιοθήκη Α' ορόφου				
Δ) Μπαλκόνι Α' ορόφου				

ΘΕΜΑ: «Ιστορία του Αιγίου» (τοπική Ιστορία)
ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΑΙΓΙΟΥ
Εκπαιδευτικός υλοποίησης: Μούρτζης Γεώργιος

Σκοπός

Σκοπός της εκπόνησης του σχεδίου εργασίας είναι η συλλογή, επεξεργασία, εφαρμογή και μεταγλωσσική αξιοποίηση των γνώσεων που κατακτώνται από τους μαθητές.

Στοχοθεσία

- Να έρθουν οι μαθητές σε επαφή με ιστορικά στοιχεία του τόπου τους.
- Να μάθουν να παρατηρούν και να ερευνούν.
- Να ευαισθητοποιηθούν για τα προβλήματα της τοπικής κοινωνίας που ζουν.
- Να μάθουν να σέβονται τις προσπάθειες και τους αγώνες των ανθρώπων που έζησαν στην περιοχή του Αιγίου.
- Να αντιληφθούν κατορθώματα και πολιτιστικά επιτεύγματα ανθρώπων της περιοχής τους.
- Να μελετήσουν άμεσες ιστορικές πηγές.
- Να κάνουν επιτόπια έρευνα και να οικειοποιηθούν το φυσικό περιβάλλον.
- Να συνειδητοποιήσουν τη συμβολή των ανθρώπων του άμεσου περιγύρου, αλλά και τη δική τους στη δημιουργία της Ιστορίας.
- Να κατανοήσουν την οικονομική ανάπτυξη και δραστηριότητα της περιοχής τους από τα παλαιά χρόνια μέχρι σήμερα.
- Να ασχοληθούν με θέματα εκπαίδευσης της περιοχής τους.
- Να γνωρίσουν τους αρχαιολογικούς χώρους, αρχαιολογικά ευρήματα, μνημεία, αντικείμενα και φορεσιές των κατοίκων.
- Να αποκτήσουν προσωπική κοινωνική και εθνική ταυτότητα.
- Η ανάπτυξη δραστηριοτήτων που σχετίζονται με επί μέρους μαθήματα:
- Να ασκηθούν στην προφορική επικοινωνία
- Να ασκηθούν στην αναζήτηση πληροφοριών μέσα από γραπτά κείμενα.
- Να κάνουν παρεμβάσεις και προτάσεις (στο Δήμο, στον Υπουργό Παιδείας, στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, στον Πρωθυπουργό) με σκοπό τη βελτίωση της πόλης τους.

Δευτερεύοντες στόχοι

- Συνεργασία όλων των μαθητών.
- Κοινωνικοποίηση – αλληλοβοήθεια και αλληλοσεβασμός.
- Σωστή χρήση των μέσων για την επίτευξη των στόχων που τέθηκαν (βιβλιοθήκη Δήμου, Ιστορικό Αρχείο, Εγκυκλοπαίδειες, Λογοτεχνικά βιβλία, Ανθολογίες Ποίησης, ιστορικά βιβλία).

Προβληματισμός – Επιλογή θέματος:

Είναι μια φάση αναζήτησης και επικοινωνιακής σχέσης. Περιλαμβάνει πολλές συζητήσεις, ανταλλαγή απόψεων, ανακοινώσεις, προβληματισμούς.

Ο εκπαιδευτικός στη φάση αυτή είναι συνεργάτης και συμπαραστάτης «Φροντίζει να δημιουργήσει ένα περιβάλλον πλούσιο σε ερεθίσματα και προβληματισμούς που έμμεσα κατευθύνουν την ομάδα». (Χρυσάφιδης Κ. : 1994, σελ 13)

Αφορμή για τη δημιουργία του συγκεκριμένου σχεδίου εργασίας ήταν η επιθυμία των μαθητών να ασχοληθούν με την ιστορία του Αιγίου.

Κριτική ανταλλαγή απόψεων σχετικά με την πρόταση

Οι μαθητές συζήτησαν και αντάλλαξαν απόψεις σχετικά με την πρόταση, επεξεργάστηκαν το περιεχόμενο

της, τοποθετήθηκαν όλοι εκφράζοντας τις ιδέες και τις επιθυμίες τους και κατέληξαν στην υιοθέτηση της πρότασης. Αποφάσισαν να εργαστούν ομαδικά.

Σχεδιασμός Έρευνας

Συζήτηση με τους μαθητές σχετικά με το πώς θα προσεγγίσουν το θέμα:

Η πρόταση για τη μελέτη του συγκεκριμένου θέματος προκάλεσε ενθουσιασμό στους μαθητές. Είδαν την όλη προσπάθεια ως μια μεγάλη ευκαιρία να ασχοληθούν με ένα θέμα πρωτόγνωρο γι' αυτούς, να εμπλακούν ενεργά σε μια ερευνητική διαδικασία που θα τους οδηγήσει σταδιακά στην εύρεση της γνώσης και τελικά στη δράση.

Οι μαθητές συζητούν και προβληματίζονται. Σκέφτονται να πάρουν συνεντεύξεις, να κάνουν επισκέψεις στο Μουσείο του Αιγίου, στο Ιστορικό λαογραφικό Μουσείο, στο Ιστορικό αρχείο, στο Δημαρχείο.

Χωρισμός σε ομάδες

Οι ομαδο-συνεργατικές μέθοδοι εργασίας τοποθετούν τους μαθητές στο κέντρο της εκπαιδευτικής διαδικασίας, αλλά ως συγκροτημένη μικροομάδα και όχι ως άτομα. Τα καινούρια δεδομένα της κοινωνιο – ψυχολογίας αναδεικνύουν τη μαθητική μικροομάδα ως κέντρο οργάνωσης και κινητοποίησης. (Ματσαγγούρας Η.: 1999, σελ 469)

«Τα παιδιά όταν εργάζονται σε μικρές ομάδες, διεγείρονται από τις προκλήσεις που δέχονται οι ιδέες τους και κατ' αυτόν τον τρόπο αναγνωρίζουν την ανάγκη να τις οργανώνουν ξανά και να τις αναθεωρούν». (Δημητρακόπουλος Δ.: 2000 .σελ.177)

Ο χωρισμός των ομάδων έγινε λαμβάνοντας υπ' όψη μας και το κοινωνιόγραμμα που είχε γίνει στην αρχή της χρονιάς.(Μπουζάκης Σ.: 1983). Έτσι λοιπόν για την εκπόνηση του συγκεκριμένου σχεδίου εργασίας οι μαθητές χωρίστηκαν σε τέσσερις βασικές ομάδες αλλά και στις υπό-ομάδες των ποιητών, των πεζογράφων, των φιλολόγων, των ζωγράφων και των Η/Υ.

Υλοποίηση προγράμματος – Εκτέλεση σχεδίου

Στη φάση αυτή οι μαθητές εργάστηκαν ομαδικά όπως είχε συμφωνηθεί και καταγραφεί στο ημερολόγιο. Οι μαθητές συγκέντρωσαν στοιχεία:

- Για την αρχαία ιστορία του Αιγίου.
- Για την οικονομική ανάπτυξη του Αιγίου στα Ρωμαϊκά χρόνια.
- Για την οικονομική ανάπτυξη του Αιγίου στα Βυζαντινά χρόνια.
- Για την οικονομική δραστηριότητα την περίοδο της Τουρκοκρατίας.
- Για την οικονομική δραστηριότητα στα νεότερα χρόνια.
- Την εκπαίδευση στα προπολεμικά χρόνια.
- Την εκπαίδευση την περίοδο της Τουρκοκρατίας.
- Για την πνευματική και κοινωνική ζωή του Αιγίου από τα Ρωμαϊκά χρόνια μέχρι σήμερα.
- Για τη σταφίδα της Βοστίτσας.
- Για τα ανθεστήρια που έγιναν για πρώτη φορά στο Αίγιο στις 30 Μαΐου του 1930 στα Υψηλά Αλώνια.
- Πήραν συνεντεύξεις από ηλικιωμένους.
- Επισκέφθηκαν το Δημαρχείο και συζήτησαν με τον κ. Δήμαρχο και Δημοτικούς συμβούλους.

Φωτογράφησαν:

- Τα Υψηλά Αλώνια.
- Παραδοσιακά κτίρια.
- Το λιμάνι του Αιγίου.
- Τους ναούς.
- Το σιδηροδρομικό σταθμό.
- Κεντρικούς δρόμους.
- Το Μουσείο.
- Σχολεία της πόλης.
- Τον πλάτανο του Πausanias κ.λ.π.

Συγκέντρωσαν:

- Δημοτικά τραγούδια και λογοτεχνικά έργα που αναφέρονται στην περιοχή τους.
- Παλαιές φωτογραφίες.
- Δημοσιεύσεις και άρθρα από τον Τοπικό τύπο για θέματα της περιοχής τους (παλαιά και νέα).
- Για τις τοπικές εφημερίδες.
- Πληροφορίες από το internet στην ιστοσελίδα του Δήμου για την περιοχή τους.
- Πληροφορίες για τις συγκοινωνίες άλλοτε και τώρα αλλά και για την Τουριστική ανάπτυξη της περιοχής.

Επεξεργασία υλικού – Ολομέλεια ομάδων

Στη φάση αυτή κάθε ομάδα θα πρέπει να επεξεργασθεί τα δεδομένα που συγκέντρωσε με σκοπό την ανάλυση και τη σύνθεσή τους. Αυτό είναι ένα στάδιο πολύ απαραίτητο πριν προχωρήσουμε στην επόμενη φάση που είναι η δράση.

Όλες οι ιδέες και οι προτάσεις που θα διαμορφώσει κάθε ομάδα στις συνεδρίες πρέπει να ανακοινωθούν στην ολομέλεια των ομάδων.

- Ανταλλάσσουν μεταξύ τους απόψεις για τα θέματα που ασχολήθηκαν.
- Κάθε ομάδα παρουσιάζει τα αποτελέσματα της εργασίας της.
- Ενημερώνει κάθε ομάδα τις άλλες για τα συμπεράσματα που κατέγραψε και για το υλικό που συγκέντρωσε.
- Επιλέγουν τα τελικά κείμενα.
- Επιλέγουν τις τελικές φωτογραφίες.
- Επιλέγουν τη σειρά των θεμάτων.
- Διορθώνουν.
- Κάνουν ταξινόμηση του υλικού.

Δράση

Οι μαθητές από ερευνητές θα γίνουν σχεδιαστές δραστηριοτήτων, σχεδιαστές εκδηλώσεων.

Δραστηριότητες

- Δημιουργία μαγικού κουτιού.
- Γωνιά φωτογραφιών στην τάξη και στο σχολείο.
- Δημιουργία ηλεκτρονικής σελίδας.
- Στολίζουν το σχολείο με ζωγραφιές και κολλάζ, με θέματα «εικόνες», μέσα από την ιστορία της πόλης του Αιγίου.
- Βιβλιοδετούν την εργασία τους.
- Οργανώνουν λογοτεχνική βραδιά.
- Αποστολή της βιβλιοδετημένης εργασίας τους στον τοπικό τύπο.
- Προβολή στο σχολείο βιντεοταινιών σχετικές με την ιστορία της πόλης τους.
- Κάνουν προτάσεις για την πόλη τους στο κ. Δήμαρχο.
- Κάνουν επίσκεψη και παραδίδουν την εργασία τους στον κ. Πρόεδρο της Δημοκρατίας, και τον κ. Υπουργό Παιδείας.

Αξιολόγηση

Στη φάση αυτή εξετάζεται από τους συμμετέχοντες αν επιτεύχθηκε ο αρχικός στόχος, αν ήταν ενδιαφέρουσα η εξέταση του θέματος. Κατά την αξιολόγηση δεν αξιολογείται μόνο το τελικό προϊόν, αλλά και η διαδικασία,

η συμβολή δηλαδή των παιδιών σε όλα τα στάδια ανάπτυξης του σχεδίου εργασίας.

Για την αξιολόγηση έγιναν: Αρχικό τεστ, Τελικό τεστ, Αυτοαξιολόγηση δασκάλου, Αυτοαξιολόγηση μαθητή, Συνολική αξιολόγηση του σχεδίου εργασίας.

Βιβλιογραφία

- Αβέρωφ-Ιωάννου. (1983) *Μαθαίνοντας τα παιδιά να συνεργάζονται*, Αθήνα: εκδόσεις Θυμάρι
- Θεοφιλίδης Χ. (1997) *Διαθεματική προσέγγιση της διδασκαλίας*. Αθήνα: εκδόσεις Γρηγόρης
- Κορομπόκης Δ.-Κοτίνης Χ., (1999) «Θεσσαλονίκη: Το project», το εικονικό σχολείο, τόμος 1, τεύχος 4 Σεπτέμβριος
- (Κουλαϊδής Β., Αποστόλου Α., Τσατσαρώνη Α., Χατζηνικήτα Β., Πειραματικό πρόγραμμα διδασκαλίας Φυσικών Επιστημών
- Λεοντσίνας Γ. (1996) *Διδακτική της Ιστορίας*, Αθήνα: (Γεώργιος Ν. Λεοντσίνας Βαλανείου 6-8 Πειραιάς, 18536)
- Λεοντσίνας Γ. (1999) *Ιστορία – περιβάλλον και η διδακτική τους*, Αθήνα: (Γεώργιος Ν. Λεοντσίνας Βαλανείου 6-8 Πειραιάς, 18536)
- Ματσαγούρας Η., (1998) *Ομαδοσυνεργατική Διδασκαλία*, Αθήνα: εκδόσεις Γρηγόρης
- Ματσαγούρας Η., (1998) *Στρατηγικές Διδασκαλίας*, Αθήνα: εκδόσεις Gutenberg
- Ματσαγούρας Η., (1999). *Η Σχολική τάξη*. Αθήνα: Εκδόσεις Γρηγόρη
- Μπουζάκης Σ., (1983) *Δυναμική των ομάδων και κοινωνιομετρία*, Επιστημονικό Βήμα των λειτουργών Δημοτικής εκπαίδευσης, τεύχος 34.
- Παπός Α.Ε. (1987) *Μαθητοκεντρική Διδασκαλία*, Αθήνα: εκδόσεις Βιβλία για Όλους.
- Frey K., (1998) «Η μέθοδος Project» Μια μορφή συλλογικής εργασίας στο σχολείο ως θεωρία και πράξη .Αθήνα: Αδελφοί Κυριακίδη
- Χρυσοφίδης Κ., (1994.) *Βιωματική – Επικοινωνιακή Διδασκαλία*, Η εισαγωγή της μεθόδου Project στο σχολείο, Αθήνα

ΘΕΜΑ: «Σχολική εφημερίδα»
21^ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΠΑΤΡΩΝ
Εκπαιδευτικοί υλοποίησης: Φίλιππος Ανδρέας & Ζάγκος Γεώργιος
Τάξεις Δ' και ΣΤ'

1.Εισαγωγή

Η εφαρμογή μιας καινοτομίας στην εκπαίδευση αποτελούσε και αποτελεί πρόκληση για οποιονδήποτε εκπαιδευτικό. Η επιστημονική κατάρτιση και η επαφή με τα σύγχρονα επιστημονικά δεδομένα, από την πλευρά του εκπαιδευτικού και η ταυτόχρονη υποστήριξη με εποπτικά μέσα και υλικοτεχνική υποδομή από την πλευρά της πολιτείας, θεωρούνται απαραίτητη προϋπόθεση για οποιονδήποτε επιχειρήσει να εφαρμόσει στην πράξη καινοτόμα προγράμματα όπως αυτό της Ευέλικτης ζώνης. Ξεκινώντας να σχεδιάζουμε το πρόγραμμα που θα εφαρμόσουμε την σχολική χρονιά 2003-2004, γνωρίζαμε απ' τη μια την σε ικανοποιητικό βαθμό επιστημονική μας κατάρτιση μέσα από σπουδές αλλά και παλαιότερη ενασχόλησή μας με ανάλογα προγράμματα και ταυτόχρονα την αδυναμία της πολιτείας να μας στηρίζει κυρίως στον τομέα της υλικοτεχνικής υποδομής. Παρόλα αυτά η πρόκληση εξακολουθούσε να είναι μεγάλη και πήραμε την απόφαση να προχωρήσουμε στην εφαρμογή ακόμα και με τα λιγοστά αυτά μέσα που είχαμε στη διάθεσή μας.

2. Επιλογή του Θέματος

Σημαντικός παράγοντας επιτυχίας στην όποια δραστηριότητα έχει ως σκοπό τη μάθηση και τη δημιουργική ενασχόληση των μαθητών είναι η επιλογή του θέματος. Λαμβάνοντας υπόψη ότι :

- Ο μαθητής πρέπει να ασχοληθεί με κάτι που θα κεντρίσει το ενδιαφέρον του και θα ενεργοποιήσει ιδιαίτερα χαρακτηριστικά και κλίσεις του.
- Τα σύγχρονα επιστημονικά δεδομένα που οδηγούν στο συμπέρασμα ότι τα όρια μεταξύ των επιμέρους μαθημάτων έχουν ήδη ξεπεραστεί και ο στόχος πλέον είναι η προσέγγιση των διδακτικών θεμάτων μέσω της διαθεματικότητας και της διεπιστημονικότητας.
- Η αύξηση της αυτοεκτίμησης μέσω της χαράς της δημιουργίας η οποία ιδιαίτερα στην περίπτωση που απολαμβάνει την αναγνώριση των άλλων με τη δημοσιοποίησης των έργων, αποτελεί σημαντικό όπλο στην αντιμετώπιση της σχολικής αποτυχίας.
- Την έλξη και τη θετική στάση που ενεργοποιεί στους μικρούς μαθητές η ενασχόληση με τη σύγχρονη τεχνολογία.
- Την αποτελεσματική αντιμετώπιση προβλημάτων που έχουν να κάνουν με την μονοτονία και την κούραση, που εκ των πραγμάτων αναπτύσσονται, μέσα από συγκεκριμένες και επαναλαμβανόμενες διαδικασίες με την εναλλαγή και τη διαπλοκή των ρόλων που έχουν να διαδραματίσουν οι μαθητές.
- Την αύξηση της αποδοτικότητας μέσα από ομαδοσυνεργατική δουλειά και μάλιστα με πολύ θετικά αποτελέσματα ιδιαίτερα για τους αδύνατους μαθητές.
- Την καλύτερη αποδοχή και ενασχόληση με θέματα και διαδικασίες οι οποίες συνδιαμορφώνονται και από το μαθητή.

Διαλέξαμε να ασχοληθούμε με τη δημιουργία μιας Σχολικής Διαδικτυακής Εφημερίδας

3. Προπαρασκευαστικό Στάδιο 1: «Ευαισθητοποίηση των μαθητών»

Βασική προϋπόθεση ενασχόλησης με οποιοδήποτε θέμα αποτελεί η ενημέρωση των μαθητών μέσω της επαφής, της έρευνας και της ενασχόλησής τους με οτιδήποτε έχει σχέση με αυτό που ονομάζουμε τύπο – δημοσίευση. Ζητήσαμε λοιπόν από τους μαθητές μας να φέρουν στο σχολείο εφημερίδες και περιοδικά που ήδη υπάρχουν στο σπίτι τους. Αφού συλλέξαμε το υλικό το ομαδοποιήσαμε σε σχέση με το είδος και τη θεματολογία, αθλητικές, πολιτικές εφημερίδες, ενημερωτικά, ψυχαγωγικά, επιστημονικά, περιοδικά και άλλα.

Στη συνέχεια προσπαθήσαμε να εξηγήσουμε όσα μέχρι εκείνη την ώρα είχαμε συναντήσει και συζητήσει σε συνδυασμό με την ετοιμολογία λέξεων όπως «δημοσιογράφος», «δημοσιογραφία», «εφημερίδα» και άλλα.

Στην προσπάθεια να προσεγγίσουμε περισσότερο στο θέμα μας, αφού στους μαθητές δεν ήταν ακόμη γνωστό ότι πρόκειται να δημιουργήσουμε μια σχολική εφημερίδα, φέραμε στους μαθητές μας παλιότερες σχολικές εφημερίδες που είχαμε δημιουργήσει με μαθητές του ίδιου ή και άλλων σχολείων. Παρατηρήσαμε και εντοπίσαμε τη διάρθρωση της κάθε εφημερίδας, τη θεματολογία, τον τρόπο κατασκευής της και σκόπιμα τους καθοδηγήσαμε να παρατηρήσουν τις διαφορές που είχαν να κάνουν με το χρόνο έκδοσής τους και τα μέσα που τότε είχαν στη διάθεσή τους οι μαθητές. Θέλαμε να φτάσουν στο συμπέρασμα πως με το πέρασμα του χρόνου τα μέσα αλλά και η μέθοδος δουλειάς ήταν διαφορετικά και αυτό πραγματικά βγήκε αβίαστα σαν συμπέρασμα απ' το σύνολο των μαθητών.

Ακολούθως βρήκαμε αντίστοιχες σχολικές εφημερίδες στο διαδίκτυο και συζητήσαμε πάλι σε σχέση με τον τρόπο κατασκευής τους, τις ομοιότητες και τις διαφορές με τις αντίστοιχες που μέχρι τώρα είχαν δει. Η επαφή και η έως τώρα ενασχόληση με το θέμα γέννησε αυτόματα την επιθυμία στο σύνολο των μαθητών να προχω-

ρήσουμε στην έκδοση μιας αντίστοιχης σχολικής εφημερίδας και μάλιστα πολλά απ' αυτά μας πρότειναν η εφημερίδα που θα εκδίδαμε να δημοσιεύονταν ταυτόχρονα και στο internet.

Η επιλογή του θέματος ήταν πλέον γεγονός. Όσο και αν η καθοδήγηση ήταν εμφανής μπορούσαμε να ήμαστε βέβαιοι, βασιζόμενοι στο ενδιαφέρον και την επιθυμία των μαθητών να προχωρήσουμε στην έκδοση της εφημερίδας, ότι έχουμε κάνει μια σωστή επιλογή η οποία είναι σύμφωνη με τους στόχους που είχαμε προκαθορίσει και αναφέρονται παραπάνω.

4. Προπαρασκευαστικό Στάδιο 2: «Επιλογή Τίτλου και ομάδων εργασίας»

Το επόμενο στάδιο ήταν το στάδιο της οργάνωσης και της επιλογής του τίτλου. Στους μαθητές δόθηκε μια «Δήλωση Συμμετοχής» στην οποία αναφέρονταν οι ομάδες εργασίας όπως αυτές προέκυψαν από την προσεκτική μελέτη άλλων ανάλογων σχολικών εφημερίδων, ενώ συγχρόνως τους δίνεται η δυνατότητα να προτείνουν και νέες ομάδες εργασίας στις οποίες θέλουν να συμμετέχουν. Οι μαθητές είχαν δικαίωμα να δηλώσουν σε πρώτη φάση τέσσερις ομάδες με αύξοντα αριθμό προτεραιότητας. Ταυτόχρονα είχαν και τη δυνατότητα να προτείνουν και τον τίτλο της εφημερίδας αλλά και να ζωγραφίσουν το εξώφυλλό της. Αφού συγκεντρώθηκαν οι επιθυμίες των μαθητών έγινε αφενός η συγκρότηση των ομάδων και αφετέρου η επιλογή του τίτλου.

Έχει μεγάλη σημασία εδώ να αναφερθεί ότι σε σχέση με την επιλογή των ομάδων πολλοί μαθητές παρέκαμψαν ομάδες που είχαν άμεση σχέση με συγγραφή κειμένων και προτίμησαν άλλες λιγότερο επώδυνες κατά αυτούς εργασίες, όπως αυτή της βιντεοσκόπησης ή της ηχοληψίας. Τους έγινε όμως γνωστό ότι πρέπει απαραίτητως να συμμετέχουν σε μια τουλάχιστον ομάδα η οποία παράγει άρθρα για την εφημερίδα. Ταυτόχρονα αξιοσημείωτη ήταν και η επιλογή του τίτλου όπου έγινε με ψηφοφορία των μαθητών κάτι που ανέβασε το δείκτη ενδιαφέροντος και αγωνίας στα ύψη. Οι ομάδες εργασίας ήταν:

ΑΠΙΣΤΕΥΤΑ ΚΑΙ ΟΜΩΣ ΑΛΗΘΙΝΑ
ΑΘΛΗΤΙΚΑ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ
ΕΠΙΜΟΡΦΩΤΙΚΑ
ΣΧΟΛΙΚΕΣ ΕΙΔΗΣΕΙΣ
ΑΝΕΚΔΟΤΑ ΣΠΑΖΟΚΕΦΑΛΙΕΣ
ΣΥΝΤΑΓΕΣ
ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ
ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΩΝ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ
ΨΗΦΙΟΠΟΙΗΣΗ ΚΕΙΜΕΝΩΝ
ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ
ΠΩΛΗΣΕΙΣ
ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΗΣΗ
ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ
ΗΧΟΓΡΑΦΗΣΗ

Ο τίτλος της εφημερίδας ήταν: Μικροί Εξερευνητές

Οι ομάδες εργασίας δεν αποτελούν κλειστά σύνολα παρά μόνο αρχική σύμβαση μεταξύ των εμπλεκομένων προκειμένου να ξεκινήσει η διαδικασία. Κατά τη διάρκεια της συγγραφής της εφημερίδας πολλοί μαθητές εξέφρασαν την επιθυμία τους να εμπλακούν στη λειτουργία μιας διαφορετικής ομάδας απ' αυτές στις οποίες αρχικά είχαν ενταχθεί και αυτό πραγματοποιήθηκε χωρίς κανένα πρόβλημα.

5. Λειτουργία ομάδων

Οι αίθουσες των δύο τμημάτων ήταν γειτονικές και κατά τις ώρες διεξαγωγής του μαθήματος οι πόρτες ήταν ανοιχτές. Οι μαθητές ήταν ελεύθεροι να πάνε στην αίθουσα εκείνη που λειτουργεί η ομάδα που εκείνη τη στιγμή τους ενδιέφερε να εργαστούν. Στα θρανία υπήρχαν καρτελάκια που οριοθετούσαν το χώρο δράσης της ομάδας έτσι ώστε ο κάθε μαθητής να μπορεί εύκολα να βρίσκει το χώρο εργασίας του αλλά και ο εκπαιδευτικός να γνωρίζει το αντικείμενο δουλειάς του κάθε μαθητή.

Παράλληλα στη βιβλιοθήκη του σχολείου βρισκόταν και ο υπεύθυνος εκπαιδευτικός της βιβλιοθήκης ο οποίος υποδεχόταν τους μαθητές και τους βοηθούσε στην εύρεση της κατάλληλης πληροφορίας είτε προτείνοντας το ανάλογο βιβλίο είτε αναζητώντας τη μέσω διαδικτύου. Πολλοί μαθητές βέβαια είχαν κάνει την έρευνά τους και έφερναν τα στοιχεία τους από το σπίτι τους.

Ακολουθούσε η συγγραφή των κειμένων. Το σημαντικό που πρέπει να τονιστεί εδώ είναι ότι η συγγραφή των κειμένων γίνονταν αποκλειστικά στο σχολείο και όχι στο σπίτι. Η πρώτη καταγραφή γινόταν σε ένα πρόχειρο χαρτί, ενώ ακολουθούσε μια δεύτερη καταγραφή σε ειδική φόρμα όπου οι μαθητές μεταφέρουν καθαρογραμμένα, ευανάγνωστα και διορθωμένα τα κείμενά τους αναγράφοντας και κάποια άλλα στοιχεία όπως το όνομά τους, την ομάδα, την ημερομηνία αλλά και τον τίτλο του άρθρου. Η διόρθωση των κειμένων τόσο σε ορθογραφικά λάθη όσο και σε νοηματικές και συντακτικές αστοχίες γίνονταν από τους ίδιους τους μαθητές ή σε συνεργασία με άλλους συμμαθητές τους κάτω από τη συνεχή καθοδήγηση των δασκάλων και με τη χρήση λεξικού.

Αμέσως μετά τη λήψη της απόφασης για το άρθρο που επρόκειτο να συγγραφεί ο κάθε δημοσιογράφος απευθυνόταν στον αντίστοιχο μαθητή της ομάδας καλλιτεχνικής επιμέλειας και του ανέθετε τη δημιουργία του αντίστοιχου σκίτσου που θα συνόδευε το υπό δημοσίευση έργο. Όταν ο αντίστοιχος μαθητής (καλλιτέχνης) ολοκλήρωνε το σκίτσο του, το οποίο ζωγράφιζε σε αντίστοιχη φόρμα, το παρέδιδε στον δημοσιογράφο και αυτός με τη σειρά του σε κάποιον από τους μαθητές της ψηφιοποίησης κειμένων. Τα έργα ψηφιοποιούνταν και αποθηκευμένα σε δισκέτα τα παρέδιδαν στους δασκάλους.

Ανάλογες ήταν και οι υποχρεώσεις άλλων μαθητών οι οποίοι εργάζονταν σε ομάδες όπως τα προβλήματα μαθηματικών ή τα ανέκδοτα σπαζοκεφαλιές, τα κοινωνικά και άλλα. Σε περιπτώσεις που ήταν απαραίτητες φωτογραφίες, βίντεο ή ηχογράφηση, οι δημοσιογράφοι ενεργοποιούσαν τους υπεύθυνους για τη συγκεκριμένη εργασία και με αυτόν τον τρόπο κάτω από συγκεκριμένους κανόνες και διαδικασίες, ομαδικά, οι μαθητές προχωρούσαν σε παραγωγή κειμένου, μαθηματικούς υπολογισμούς, επαφή με ιστορικά και γεωγραφικά στοιχεία και στοιχεία από πολλές και διαφορετικές επιστήμες δικαιολογώντας απόλυτα τη διαθεματικότητα της εργασίας.

6. Δημοσίευση των εργασιών – Ηλεκτρονική εφημερίδα

Οι εργασίες των μαθητών παραδίδονται ολοκληρωμένες στους εκπαιδευτικούς οι οποίοι έχουν την ευθύνη δημοσίευσης στο διαδίκτυο στην ιστοσελίδα του σχολείου (<http://21dim-patras.ach.sch.gr>) όπου φιλοξενείται

η εφημερίδα του σχολείου. Στην ιστοσελίδα του σχολείου ο επισκέπτης μπορεί να βρει τα έργα των μαθητών να διαβάσει τα άρθρα και να επικοινωνήσει μαζί τους. Το σημαντικό και η καινοτομία σ' αυτό το σημείο είναι η δυνατότητα του αναγνώστη να επικοινωνήσει με τους μαθητές αλλά και να στείλει δικά του έργα προς δημοσίευση.

Οι μαθητές όλων των ελληνικών σχολείων της Ελλάδας και του εξωτερικού έχουν τη δυνατότητα, χρησιμοποιώντας ανάλογο φόρμα, να στείλουν έργα τους τα οποία θα δημοσιευτούν στην διαδικτυακή σχολική εφημερίδα «Μικροί Εξερευνητές» του 21^{ου} Δημοτικού Σχολείου Πατρών. Αυτή η διαδικτυακή επικοινωνία φέρνει τους μαθητές πιο κοντά με άλλους μαθητές από άλλα σχολεία ανταλλάσσουν έργα, ιδέες, αντιλήψεις, συνήθειες και πολιτισμό.

21ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΠΑΤΡΩΝ

ΕΥΧΑΡΙΣΤΟΥΜΕ ΠΟΛΥ ΠΟΥ ΜΑΣ ΕΠΙΣΚΕΦΘΗΚΑΤΕ (ανοίξτε τα ηχεία σας)

ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ: 07/01/2004

ΑΡΧΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ	ΔΙΔΑΧΑΛΟΙ	ΣΧΟΛΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ	ΟΙ ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟΙ	Η ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΑ ΑΡΧΙΣΤΕ	ΟΜΟΡΦΕΣ ΣΤΙΓΜΕΣ
---------------	-----------	-------------------	------------------	----------------------	-----------------

Στα πλαίσια του προγράμματος της Ευέλικτης ζώνης που εφαρμόζεται στο Σχολείο μας, οι μικροί μαθητές των τμημάτων Δ₂ και ΣΤ₃ προχωρούν στην έκδοση σχολικής εφημερίδας με

Τίτλο

ΜΙΚΡΟΙ ΕΞΕΡΕΥΝΗΤΕΣ

- Η εφημερίδα θα εκδοθεί σε έντυπη μορφή και συγχρόνως θα δημοσιεύεται στη σελίδα του Σχολείου.
- Θα χαρούμε πολύ να επικοινωνήσετε μαζί μας και να μας στείλετε τυχόν προτάσεις ιδέες και

7. Επίλογος

Το παραπάνω σχέδιο εργασίας εφαρμόστηκε στο στα Δ'2 και ΣΤ'3 τμήματα του 21^{ου} Δημοτικού Σχολείου Πατρών το σχολικό έτος 2003-2004 στα πλαίσια της εφαρμογής της Ευέλικτης Ζώνης. Απ' την αρχή ήταν φανερό ότι αποτελούσε ένα δύσκολο εγχείρημα, γιατί ήταν πρωτοποριακό και εξαιρετικά πολύπλοκο. Η ομαδοποίηση και συνεργασία 40 μαθητών διαφορετικής μάλιστα ηλικίας με σκοπό την παραγωγή κοινού αποτελέσματος, η εξαιρετικά πολύπλοκη και δύσκολη εμπλοκή με τομείς σύγχρονης τεχνολογίας όπως η κατασκευή και συντήρηση ιστοσελίδας ή η ψηφιοποίηση ήχου και εικόνας, η μηδενική οικονομική ενίσχυση και η έλλειψη τεχνικών μέσων με μοναδική εξαίρεση το Πανελλήνιο Σχολικό Δίκτυο, είναι μερικά από τα προβλήματα που απ' την αρχή ήταν γνωστά και αποτελούσαν ανασταλτικό παράγοντα στη διεξαγωγή του προγράμματος. Παρόλα αυτά η λειτουργία του προγράμματος και η συμμετοχή των μαθητών καθώς και τα οφέλη, που μπορεί αυτή τη στιγμή να μην είναι άμεσα φανερά, συντελούν στη διαμόρφωση θετικής στάσης γύρω απ' το πρόγραμμα της Ευέλικτης Ζώνης με μοναδική προϋπόθεση τη μεγαλύτερη προσπάθεια κυρίως από την πλευρά της πολιτείας σε τομείς όπως είναι η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών και η υλικοτεχνική στήριξη του Σχολείου ώστε να μπορέσει να αντεπεξέλθει σε παρόμοια καινοτόμα προγράμματα.

ΘΕΜΑ: «Ρυθμός και παραδοσιακά τραγούδια»
ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ
Εκπαιδευτικός υλοποίησης: Σέργιος Βούλγαρης
Τάξη Β΄

Αφόρμηση

Με δεδομένη την αγάπη και την εγγενή κλίση κάθε ανθρώπου προς τη μουσική, το τραγούδι και το ρυθμό, τέθηκε το θέμα της σπουδής του ρυθμού και των παραδοσιακών τραγουδιών στο Β1 τμήμα του Δημοτικού σχολείου Καλαβρύτων. Κατάλληλο πεδίο ανάπτυξης μιας τέτοιας σπουδής αποτέλεσε ο θεσμός της ευέλικτης ζώνης στο σχολείο και οι διδακτικές ώρες που προβλέπονταν από το ωρολόγιο πρόγραμμα.

Σκοποί του προγράμματος

1. Να έρθουν οι μαθητές σε μια πρώτη, διαισθητική επαφή με την περί ρυθμού σπουδή και με βασικές και στοιχειώδεις έννοιες της ρυθμολογίας.
2. Να έρθουν οι μαθητές σε επαφή και να γνωρίσουν δείγματα της μουσικής παράδοσης μέσα από τα παραδοσιακά τραγούδια διαφόρων τόπων.
3. Να γνωρίσουν οι μαθητές και να οικειοποιηθούν το άκουσμα και την τεχνική διαφόρων παραδοσιακών μουσικών οργάνων.

Στόχοι του προγράμματος

Γενικοί: (Συναισθηματικοί, Ψυχοκινητικοί, Ηθικοί)

Οι μαθητές να γνωρίσουν και να κάνουν κτήμα τους τραγούδια παραδοσιακά.

- Να οικειοποιηθούν στο βαθμό του δυνατού όλα τα στοιχεία εκείνα που περιέχονται στα τραγούδια και δίνουν γεωγραφικές, λαογραφικές προσεγγίσεις διαφόρων τόπων σε περασμένες χρονικές περιόδους.
- Να έρθουν σε επαφή με μουσικά όργανα, παραδοσιακά, με την τεχνική τους, το άκουσμά τους καθώς και με δείγματα της μουσικής που εκφράζουν.
- Να αποκτήσουν οι μαθητές μια στοιχειώδη, διαισθητική, με τη μορφή παιχνιδιού επαφή με το ρυθμό και τα χαρακτηριστικά του.

Ειδικοί: (Γνωστικοί, συναισθηματικοί)

- Να μάθουν και να ασκηθούν οι μαθητές στην τεχνική στο τουμπελέκι (αραβικό τουμπελέκι, αραβική τάμπλα, darbuka).
- Να γίνουν ικανοί οι μαθητές να τραγουδούν παραδοσιακά τραγούδια με σωστή, ελεγχόμενη και συνειδητή ρυθμική αγωγή.
- Να μάθουν οι μαθητές και να ασκηθούν σε απλές μεθόδους και τεχνικές ρυθμικής αγωγής.

Υλοποίηση του προγράμματος

Στο πρώτο στάδιο του προγράμματος έγινε μια πρώτη παρουσίαση και επαφή με τα παραδοσιακά όργανα, τα οποία θα χρησιμοποιούσαμε για να πραγματοποιηθεί η περί ρυθμού και παραδοσιακών τραγουδιών σπουδή.

Παρουσιάστηκαν το Κωνσταντινοπολίτικο λαούτο, το μαντολίνο από την κατηγορία των εγχόρδων, το νέι (καλαμένιος αυλός) από τα πνευστά και μια πλειάδα κρουστών μουσικών οργάνων, όπως το αραβικό τουμπελέκι, ο νταϊρές, τα κουτάλια, τα ξίλια, το ζαρμπ (κρουστό μουσικό όργανο από το Ιράν).

Κατά την παρουσίαση αυτή οι μαθητές είχαν την ευκαιρία να διαπιστώσουν τον παραγόμενο ήχο των οργάνων με επιτόπια και «ζωντανή» εκτέλεση μπροστά τους χωρίς να παρεμβάλλεται κανενός είδους επεξεργασία του ήχου, να συγκρίνουν και να σχολιάσουν τα χαρακτηριστικά των οργάνων (μέγεθος, υλικό κατασκευής) με χαρακτηριστικά του ήχου όπως ηχόχρωμα, ένταση, χροιά, ύψος. Επίσης είχαν την ευκαιρία να κάνουν σχόλια σχετικά με την εντύπωση που άφηνε στο ακουστικό αισθητήριο ο ήχος κάθε μουσικού οργάνου.

Στο δεύτερο στάδιο της υλοποίησης του προγράμματος η περί ρυθμού και παραδοσιακού τραγουδιού σπουδή συνεχίστηκε με διαθεματική και διεπιστημονική προσέγγιση η οποία αναλύεται πιο κάτω στο θεωρητικό της πλαίσιο αλλά και συγκεκριμένα για κάθε μάθημα ξεχωριστά.

Μέθοδος: Σχέδιο εργασίας - Διεπιστημονικό μοντέλο

1. Αναζήτηση και εντοπισμός του θέματος.
2. Έρευνα μεθοδολογική - Ομάδα εργασίας - Προγραμματισμός διδακτικών δραστηριοτήτων Δημιουργία και συγκέντρωση υλικού.
3. Συγκέντρωση των δεδομένων και παρουσίαση της αποκτημένης γνώσης.
4. Εφαρμογή, υλοποίηση προγραμματισμένων δραστηριοτήτων. Διαλείμματα ενημέρωσης - ανατροφοδότηση, ισχυροποίηση σχέσεων.
5. Αξιολόγηση: Εκτίμηση της δουλειάς και της εμπειρίας που αποκομίζουν διδάσκων και μαθητές, εκτίμηση της διάθεσης των μαθητών απέναντι στα αντικείμενα με τα οποία ήρθαν σε επαφή κατά τη διάρκεια του προγράμματος.

Μέσο: ερωτηματολόγιο.**Διαθεματική – διεπιστημονική προσέγγιση του θέματος**

1. Γλώσσα Α) άσκηση στην ανάγνωση Β) γνωριμία με λεκτικά ιδιώματα από τους στίχους των τραγουδιών Γ) συλλαβισμός, ρυθμικός συλλαβισμός Δ) μέτρηση, τακτική-απόλυτη	2. Μαθηματικά Α) μέτρηση αριθμών Β) άρτιοι- περιττοί αριθμοί Γ) έννοιες συχνότητας και περιοδικότητας αριθμητικών ακολουθιών	3. Εμείς κι ο κόσμος Α) γεωγραφικές πληροφορίες από τους στίχους των τραγουδιών Β) μουσικά όργανα Γ) γεωγραφικές ρίζες των μουσικών οργάνων
4. Λαογραφία α) λεκτικά ιδιώματα β) πληροφορίες-αφορμές από τους στίχους των τραγουδιών	5. Φυσική α) ήχος β) χαρακτηριστικά του ήχου (ύψος, χροιά, ένταση) γ) συγκριτικές αναφορές μεταξύ ήχων διαφορετικών οργάνων	6. Οργανογνωσία α) είδη μουσικών οργάνων β) παραγωγή του ήχου γ) συντήρηση μουσικών οργάνων δ) φροντίδα μουσικών οργάνων

Ρυθμός και παραδοσιακά τραγούδια.**Δραστηριότητες που πραγματοποιήθηκαν**

Καθ' όλη τη διάρκεια του προγράμματος πραγματοποιήθηκαν οι παρακάτω δραστηριότητες:

- Παρουσιάστηκαν στην τάξη κρουστά, πνευστά και έγχορδα παραδοσιακά μουσικά όργανα.
- Παρουσιάστηκε ο ήχος του κάθε οργάνου απευθείας στο ακουστικό αισθητήριο των μαθητών.
- Ερμηνεύθηκαν παραδοσιακά τραγούδια στην τάξη, πρώτα από τον διδάσκοντα και έπειτα από μαθητές μεμονωμένα ή σε ομάδες.
- Έγινε επιλογή τραγουδιών προς εργασία (πρόβα ερμηνείας).
- Με τη βοήθεια των μαθηματικών του επιπέδου στο οποίο βρίσκονταν κάθε φορά τα παιδιά, έγινε μια εισαγωγή στη ρυθμική μέτρηση και αγωγή και στη συνέχεια έγινε γνωριμία ρυθμών και ρυθμικών ακολουθιών από τα παιδιά με ιδιαίτερη επιτυχία.
- Πραγματοποιήθηκαν παιχνίδια ρυθμικής αγωγής και ρυθμικών ακολουθιών.
- Εστιάστηκε η προσοχή των μαθητών στην εκμάθηση της τεχνικής στο αραβικό τουμπελέκι (πώς καθόμαστε, πώς χρησιμοποιούμε κινήσεις ρυθμικές των χεριών για να παραγάγουμε ήχο, βασικά χτυπήματα στο τουμπελέκι {ντομ, τεκ, τε}, δημιουργία και ερμηνεία ρυθμικών κύκλων με τα βασικά χτυπήματα).
- Προσεκλήθησαν δεξιότεχνες μουσικοί στα όργανα που είχαν παρουσιαστεί και ερμήνευσαν για τα παιδιά και μαζί με τα παιδιά μουσικές και τραγούδια.
- Εικαστική δημιουργία από μνήμης των παιδιών, ζωγραφίζοντας τα όργανα που είχαν δει και ακούσει σε προηγούμενες παρουσιάσεις.

Δράση – παρουσίαση – αξιολόγηση

- Διοργάνωση μουσικής παράστασης με παρουσίαση μουσικού προγράμματος που περιείχε: α) παραδοσιακά τραγούδια με ερμηνευτές τα παιδιά, β) μουσικές συνθέσεις Ρωμιών συνθετών της Κωνσταντινούπολης με ερμηνευτές τα παιδιά σε ομάδα κρουστών και το διδάσκοντα στο ντί, γ) αυτοσχεδιαστική μουσική σύνθεση μόνο με κρουστά όργανα με συμμετοχή όλων των παιδιών και του διδάσκοντα.
- Οι εντύψεις και η γνώμη των παιδιών για όλα όσα έγιναν κατά τη διάρκεια του προγράμματος συζητήθηκε σε ανοικτή διαλογική συζήτηση στην τάξη αλλά και αποτυπώθηκε με τη βοήθεια ερωτηματολογίου που διανεμήθηκε στο τέλος του προγράμματος.

Εμπειρίες που αποκόμισαν τα παιδιά

- Εκτέλεση μουσικής με συνειδητό χειρισμό ενός μουσικού οργάνου.
- Συμμετοχή σε μια μικρή ορχήστρα.
- Βιώματα παρουσίας και συμμετοχής σε ομάδα με κοινό στόχο την ερμηνεία της μουσικής και των τραγουδιών με τρόπο τέτοιο που να αφήνει στο ακουστικό αισθητήριο οποιουδήποτε ακροατή την αίσθηση, τη διάθεση και την εντύπωση που έχουν σαν στόχο η μουσική αλλά και οι στίχοι των παραδοσιακών τραγουδιών.
- Γνωριμία άμεση μουσικών οργάνων ασυνήθιστων στην καθημερινότητα των παιδιών.
- Βίωση της δημιουργικότητας μέσω της μουσικής.

ΘΕΜΑ: «Το νερό στον τόπο μου»
3^ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΑΚΡΑΤΑΣ ΑΧΑΪΑΣ
Εκπαιδευτικός υλοποίησης: Πάνος Βασιλόπουλος
Τάξεις Γ' - Δ', Ε' - ΣΤ'

Α. Παρουσίαση – Ανάλυση (Θεωρητικό μέρος)
Τίτλοι – Συντονιστές – Σχολεία σύμπραξης – Θέμα.

Κριτήρια επιλογής θέματος.

Το Διεθνές θεματικό δίκτυο « Χρυσοπράσινο Φύλλο » δημιουργήθηκε πριν 10 χρόνια με σκοπό να προωθήσει τη συνεργασία μεταξύ σχολείων Ελλάδας και Κύπρου. Στο πλαίσιο αυτό της συνεργασίας εκπονήθηκε αυτό το σχέδιο εργασίας με τη συμμετοχή των Δημοτικών Σχολείων: 3^ο Ακράτας Αχαΐας και Β' Λιοπετρίου Αμμοχώστου.

Σκοπός του προγράμματος.

Στόχοι του προγράμματος. Γνωστικοί- Ψυχοκινητικοί - Συναισθηματικοί.

Σύσταση Ομάδας. Βιωματικά παιχνίδια γνωριμίας – επικοινωνίας, Συμβόλαιο μελών, Υποομάδες, Δημιουργία αφίσας ομάδας, Διερεύνηση γνώσεων - Pto Test πολλαπλών επιλογών.

Πορεία προοδευτικής ανάλυσης κατά φάση υλοποίησης του προγράμματος.

Τίτλος κάθε ενότητας. Μεθοδολογία και εκπαιδευτική προσέγγιση.

Ενέργειες εκπαιδευτικού – μαθητών. Υλικά και μέσα – Κατασκευές.

Σύνδεση με το Αναλυτικό Πρόγραμμα. Τελική δραστηριότητα ενότητας. Αποδελτίωση και σύνθεση του υλικού.

Φάκελος στοιχείων του μαθητή.

Παρουσίαση – Ανάλυση Φάσεων:

α) Πρόκληση ενδιαφέροντος. Γνωριμία, Επικοινωνία, Επαφή.

(με το θέμα αλλά και το σχολείο σύμπραξης)

β) Ο κύκλος του νερού στον τόπο μας. Το ταξίδι του νερού.

Χλωρίδα και πανίδα. Μυθολογία – Ιστορία – Γεωγραφία – Πολιτισμός.

γ) Χρήσεις του νερού. Επισκέψεις – Μετρήσεις. Συνέπειες από την χρήση

και την επέμβαση του ανθρώπου στο υδάτινο περιβάλλον.

δ) Προτάσεις – Λύσεις για την αντιμετώπιση προβλημάτων από την αλόγιστη χρήση του νερού. Διαχείριση του νερού στο μέλλον.

Σύνδεση με το Αναλυτικό Πρόγραμμα.

Τελική Αξιολόγηση.

Παρουσίαση.

Η παρουσίαση εκφράστηκε σε τρία επίπεδα: Ανάλυση της επιστημονικής άποψης του προγράμματος, Αφήγηση και περιγραφή των δραστηριοτήτων, Δραματοποίηση των δραστηριοτήτων αυτών από τους μαθητές.

Εκπαιδευτικές Προσεγγίσεις - Μεθοδολογία.

Μέθοδος σχεδίων εργασίας, Μελέτη πεδίου, Περιβαλλοντικό μονοπάτι, Μέθοδος κατασκευών, Χρήση φωτογραφιών – Μάθηση από αντικείμενα, Ταξίδια στο χώρο – χρόνο, Σύγκριση παρόντος – παρελθόντος, Παιχνίδια ρόλων – Θεατρικό παιχνίδι, Οικολογικό παραμύθι, Βιωματικά παιχνίδια, Καταιγισμός ιδεών, Εμπλοκή πολιτών – φορέων τοπικής κοινωνίας, Ερωτηματολόγιο – Συνέντευξη.

Βιβλιογραφία.

Ενδεικτικός πίνακας συγκέντρωσης πληροφοριών :

Πληροφορία	Τίτλος κειμένου	Τίτλος βιβλίου	Σελίδα	Παρατηρήσεις

Β. Εργαστήρια – Δραστηριότητες (Πρακτικό μέρος)

Σύσταση ομάδας (Γνωριμία – Επικοινωνία – Επαφή)

Βιωματικά παιχνίδια

Ασκήσεις γνωριμίας, επικοινωνίας, επαφής και συνοχής, μεταξύ των μελών της ομάδας. Δημιουργία αφίσας ομάδας.

Δραστηριότητες Ομάδων - Παρουσιάσεις

Δίνεται στις ομάδες το ίδιο πληροφοριακό υλικό, σύμφωνα πάντα με το θέμα και στη συνέχεια αυτές δρα-

στηριοποιούνται ανάλογα με τη δράση και την «ιδιότητά» τους. Τέλος, κάθε ομάδα παρουσιάζει ενδεικτικά τη δραστηριότητά της.

Χαρτογράφηση - Απεικόνιση. « Το ταξίδι του νερού. »

Θέμα: «Το νερό στον τόπο μου»

Τάξεις Γ΄ - Δ΄

Χρυσόπρασινό Φύλλο

4η Φάση:

Δραστηριότητα: Χαρτογράφηση - Απεικόνιση

Η ομάδα μας, αφού πρώτα επεξεργαστεί τις πληροφορίες από το υλικό που δίνεται, καλείται - με τη βοήθεια του τοπικού χάρτη - να κατασκευάσει, να απεικονίσει και να χαρτογραφήσει το «ταξίδι του νερού» στη συγκεκριμένη περιοχή. Έχουμε τη δυνατότητα να χρησιμοποιήσουμε μογιές, μαρκαδόρους, ψαλίδια, χαρτόνια, κόλλες, εικόνες που περιέχουν στοιχεία χλωρίδας και πανίδας μιας περιοχής κ.α.

Επίσης, για πιο λεπτομερειακή αναπαράσταση μπορούμε να χωριστούμε σε υποομάδες αναλαμβάνοντας κάποιο συγκεκριμένο κομμάτι της χαρτογράφησης.

Ερωματολόγιο – Συνέντευξη.

Χωρισμός σε 3 υποομάδες:

α) Περιβάλλον,

β) Ιστορία – Πολιτισμός,

γ) Επέμβαση και Χρήση.

Θέμα: «Το νερό στον τόπο μου»

Τάξεις Ε΄ - ΣΤ΄

Χρυσόπρασινό Φύλλο

3η Φάση:

Δραστηριότητα: Παίρνω μια συνέντευξη

Ρωτώ κάποιο γνωστό μου, (ο οποίος αρκετά συχνά ασχολείται με εργασίες που απαιτούν μεγάλες ποσότητες νερού), για τη χρησιμότητα του νερού στη ζωή του.

Συλλέγω πληροφορίες για τους τρόπους κατανάλωσης του νερού. Προσπαθώ να μάθω, αν γνωρίζει τις πηγές, τη διαδρομή και τους τρόπους με τους οποίους φτάνει το νερό ως αυτόν. Πόσο μεγάλη σημασία έχει γι' αυτόν η καθαρότητα ή η ρύπανση του νερού που χρησιμοποιεί. Γνωρίζει κάποια λαϊκή παροιμία, κάποια ιστορία που βασίζεται σε θρύλο ή παράδοση, κάποιο μύθο που έχει άμεση σχέση με το νερό;

Έχει αναλογιστεί ποτέ αν το νερό που χρησιμοποιεί είναι ανεξάντλητο; Έχει κάνει κάποιες ενέργειες ώστε να διατηρήσει καθαρό το νερό που χρησιμοποιεί και μετά την χρήση του; Έχει κάποια αιτήματα ή παράπονα από τον τρόπο που του προσφέρεται το νερό; Αν ναι, ποιες είναι οι λύσεις που προτείνει; Ποιες είναι οι προτάσεις που θέλει να λάβουν υπ' όψη τους οι υπεύθυνοι; Ξέρει μήπως, αν οι υγρότοποι της περιοχής μας (Κράθης, Λίμνη Τσιβλού, Παραλία - Δέλτα του ποταμού) συνδέονται με κάποια ιστορικά, πολιτιστικά ή μυθολογικά γεγονότα;

Σημειώνω τι μου έκανε ιδιαίτερη εντύπωση από τις απαντήσεις που μου έδωσε.

Τελικά ο άνθρωπος αυτός γνωρίζει την προσφορά του νερού στη ζωή του ανθρώπου;

Θέμα: «Το νερό στον τόπο μου»

Οικολογικό Παραμύθι: « Οι εμπειρίες μιας σταγόνας νερού στην Ακράτα.»

Τάξεις Γ΄ - Δ΄

Χρυσόπρασινό Φύλλο

Δραστηριότητα: Οικολογικό παραμύθι

Φάση Β΄: Κύκλος του νερού. 'Ταξίδι' του νερού. Χλωρίδα και πανίδα των υγροτόπων της περιοχής.

Μυθολογία – Ιστορία – Γεωγραφία – Πολιτισμός.

Καλησπέρα σας.

Δεν ξέρω αν με γνωρίζετε.... Αν όχι πάντως, το θεωρώ αρκετά φυσιολογικό. Κυκλοφορούμε κάμποσες στην περιοχή. Εξάλλου μεταμορφωνόμαστε τόσες πολλές φορές και τόσο γρήγορα που δύσκολα μπορεί κάποιος να μας ξεχωρίσει...

Πάντως, το ταξίδι μας, που στηρίζεται σε κύκλους, δίνει ζωή σε ζώα και φυτά, γράφει ιστορία, συνδέεται με την μυθολογία, διδάσκει γεωγραφία και ακόμα δημιουργεί πολιτισμό...

Και ποιες τα περίμενε όλα αυτά από μια μικροσκοπική σταγόνα νερού...

Ακούστε λοιπόν την ιστορία...